

Zilele culturii românești în R. S. S. Bielorusă

Printre acțiunile menite să contribuie la o tot mai bună cunoaștere reciprocă și la întărirea prieteniei româno-sovietice, un loc important ocupă organizarea Zilelor culturii și artei bielorusă în R.P. Română și a Zilelor culturii românești în R.S.S. Bielorusă.

Zilele culturii și artei bielorusă în România, care s-au desfășurat între 7 și 16 iunie a.e. ne-au dat posibilitatea să cunoaștem mai îndeaproape viața și cultura poporului român și totodată să facem cunoscute oamenilor muncii din Republica Populară Română uriașele realizări obținute de poporul bielorus și de toate popoarele sovietice în construirea societății comuniste.

Potrivit planului de colaborare culturală încheiat între U.R.S.S. și R.P. Română, între 25 august și 4 septembrie în Bielorusia se vor organiza Zilele culturii românești, care coincid cu marea sărbătoare a eliberării României de sub jugul fascist.

În prezent, în republica noastră se desfășoară intense pregătiri în vederea acestor remarcabile evenimente. În cadrul Zilelor culturii românești în Bielorusia se va deschide o expoziție de artă plastică românească, iar în cinematografele republicii se vor organiza festivaluri ale filmului românesc. În orașe, colhozuri și întreprinderi se vor ține conferințe și referate consacrate aniversării a 15 ani de la eliberarea României și realizărilor obținute de R.P.R. pe drumul construirii socialismului.

Sintem încredințați că Zilele culturii românești în Bielorusia, care vor da poporului nostru posibilitatea să cunoască mai îndeaproape importanțele realizări obținute de R.P. Română, viața harnicului popor român care sub conducerea Partidului Muncitoresc Român își făurește cu succes viitorul luminos al socialismului, vor întări și mai mult prietenia dintre popoarele noastre.

M. A. Minkovici

prim adjunct al ministrului Culturii al R.S.S. Bielorusă
Minsk (Prin telefon)

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Primul cuvânt

În declarația făcută după înapoierea sa în Statele Unite, vicepreședintele Nixon, amintind de primirea călduroasă cu care a fost pretutindeni întâmpinat pe teritoriul sovietic, s-a arătat, printre altele, impresionat de faptul că în Uniunea Sovietică primul cuvânt cu care se începe învățarea limbii engleze este cuvântul „prietenie”.

Dar nu-i de loc întâmplător că tocmai poporul rus abordează cunoștințele noi cu aceste prime slove din marea carte a sentimentelor superioare. Care este omul politic sau savantul, artistul sau simplul vizitator, care să nu se fi bucurat de căldura prieteniei în patria socialismului? Chiar și cei mai puțin binevoitori au trebuit să recunoască virtuțile tradiționalei ospitalități rusești, politețea și buna primire, izvorite spontan dintr-o largă și specifică simpatie umană.

Prietenie! Cuvânt care, în momentul de față, ar trebui să dețină primul loc în limbajul relațiilor dintre toate popoarele lumii. Trăim în epoca energiei nucleare și a zborurilor interplanetare. Planeta noastră a devenit atât de mică încât distanțele cele mai mari se parcurg în ore în loc de luni sau săptămâni. Poti asculta un concert dirijat la Moscova, poți viziona un spectacol reprezentat la Londra sau la Paris, poți asista la o competiție sportivă în oricare parte a lumii ar avea loc. Prietenia dintre popoare nu mai este o noțiune abstractă, ci o realitate concretă impusă de uriașele progrese ale științei și tehnicii. Utilitatea diviziunii muncii pe plan internațional cere, de asemenea, o largire a relațiilor comerciale în proporții nebănuite în ani dinaintea celui de al doilea război mondial.

Dacă condițiile create pe întregul glob determină deci stringerea legăturilor dintre popoare, prietenia sovieto-americană este pe bună dreptate în atenția lumii întregi. Căci de bunele relații dintre cei doi uriași ai tehnicii și științei moderne, care dispun de rezerve nelimitate, depinde nu numai progresul întregii planete, dar însăși existența ei. „Țara noastră și S.U.A. — a declarat N. S. Hrușciov la meetingul din Dnepropetrovsk — sînd două state din cele mai puternice din lume. Dacă alte țări se vor încăiera, ele vor putea fi despărțite. Dar dacă va începe un război între America și țara noastră, nimeni altcineva nu-l va mai putea opri. Aceasta va fi o catastrofă uriașă. De aceea trebuie să se depună toate eforturile pentru a soluționa problemele litigioase existente fără război, pentru a realiza o destindere a încordării internaționale, pentru a realiza o coexistență pașnică a statelor cu sisteme sociale și politice diferite”.

Primii pași pe calea coexistenței pașnice trebuiau făcuți în direcția unei mai bune înțelegeri între popoare și, în special, între popoarele sovietic și american. Sînt încă vii în amintirea tuturor succesele obținute anul trecut de orchestra din Philadelphia la Moscova, triumful ansamblului condus de Moiseev sau al Teatrului Mare din Moscova în turneele lor prin Statele Unite. Cînd Muzele vorbesc, oamenii se apropie plini de încredere unul de altul. Savanții, tehnicienii, simplii turiști, care s-au perindat de atunci încoace în America sau în Uniunea Sovietică, au dus cu ei experiențe, preocupări, gândurile țării lor și s-au înapoiat îmbogațiți cu imagini noi, cu dorința de a folosi la ei acasă realizările văzute pe alte meșaguri.

Rezultate apreciabile în ceea ce privește cunoașterea reciprocă a popoarelor sovietic și american au dat expozițiile recente de la New York și Moscova. Afluența considerabilă, curiozitatea vizitatorilor, discuțiile purtate, totul a demonstrat utilitatea expozițiilor.

În cartea sa „Prietenii și dușmanii” publicată după întoarcerea din Uniunea Sovietică, Adlay Stevenson, fostul candidat la președinția Statelor Unite, scrie printre altele: „Trebuie să sperăm că, treptat, vom înceta să ne considerăm dușmani, că vom diminua teama și neîncrederea”. Iar într-una din cuvîntările sale ținute în Uniunea Sovietică, vicepreședintele Nixon a declarat: „Noi nu dorim de la nici un popor din lume altceva decît să trăim cu ei în pace și prietenie”.

Rămîne ca faptele să confirme asemenea declarații. Eveniment salutar de lumea întreagă, de la oamenii simpli pînă la oamenii de stat, proiectatul schimb de vizite dintre N. S. Hrușciov și D. Eisenhower este pe bună dreptate socotit a putea deschide o cale nouă, care nu poate fi alta decît aceea a coexistenței pașnice între state și popoare.

Al. Dimitriu - Păușești

Inginerul I. Nikitin, campion mondial la tir

Citiți în pag. 10-a:

Anul XV

14 AUGUST 1959

12 PAGINI, 1 LEU

32
(752)

Evenimentul sportiv nr. 1 al anului:

SPARTACHIADA

Unde-i Andrei Sokolov?

„Soarta unui om”, ultima năvălă a lui Șolohov este bine cunoscută multor cititori români care au putut s-o citească, dacă nu ne înșelăm, în trei traduceri diferite. Iar acum așteptăm cu o legitimitate nerăbdare filmul realizat de Serghei Bondarciuk, despre care cei care l-au văzut la Cannes și acum în urmă la Festivalul cinematografic de la Moscova spun că e o operă de artă remarcabilă, care face cinste creatorilor ei.

Prea puțini sînt, însă, cei care știu că nuvela are drept punct de plecare nu un artificiu literar, ci un fapt absolut real. Într-un număr recent din „Les lettres françaises”, André Wurmser povestește astfel că într-o zi, în timp ce Șolohov se afla la volanul mașinii lui, îmbrăcat într-o ținută obișnuită de șofer, un om înalt, puțin adus de spate s-a detașat dintr-o dată de ultimele căsuțe ale unui cătun și luîndu-l pe scrisorile drept un șofer ca și el, i-a povestit din fir a păr viața lui, cu bucuriile ei dispărute și durerile-i de nevindecat.

Desigur, scriitorul a condensat, a tăiat și probabil că a și adăugat mult la povestirea eroului dar în liniiile ei mari — întâlnirea, anii fericiți, suferințele, eroismul calm și simțul onoarei, nuvela urmează istorisirea celui care a inspirat-o.

Nuvela a apărut în reviste, în broșuri separate, a venit și filmul, a rulat în nenumărate săli și orase — dar eroul nu s-a arătat. Nici nu i-a scris lui Șolohov „Ah, dumneata erai?! N-a mulțumit și n-a criticat. Și André Wurmser se întreabă: „Să nu fi citit nuvela? Să nu fi văzut filmul? Sau, convins că a stat de vorbă chiar cu un șofer ca și el și nu cu un scriitor celebru și-o fi spus, citind povestea propriei vieți sau urmărindu-i firul pe ecran, fără să-și mai aducă aminte de mărturisirile făcute în cursul unei întâlniri întâmplătoare: „Ia uite, exact așa cum mi s-a întâmplat și mie... Încă unul care a trebuit să treacă prin ce-am trecut și eu...”

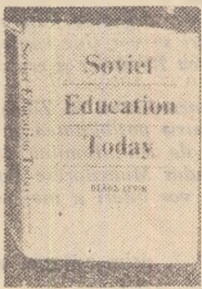
Căci — nu-i așa? — sînt atît de mulți Andrei Sokolovi căroră războiul le-a dat dreptul să întrebe: „De ce m-o fi chinuit atîta viață?”

O institutoare engleză...

Mrs. Deana Levin este o institutoare engleză care studiază cu pasiune sistemele de învățămînt din diverse țări. Mrs. Levin a și publicat rezultatul cercetărilor ei, făcute în S.U.A., Belgia, Franța, Germania, Elveția și U.R.S.S. O primă lucrare despre învățămîntul

sovietic, intitulată „Copiii în Uniunea Sovietică” a apărut în 1942 și se întemeia pe experiența dobîndită de autoare în cursul activității ei pedagogice desfășurate la Moscova înainte de război.

Anul acesta, Mrs. Levin a publicat, în editura Staples Press din Londra, o nouă carte despre învățămîntul sovietic sub titlul: Soviet Education Today. Institutorea engleză își comunică impresiile despre școala sovietică, din clipa cînd copilul trece pentru prima oară pragul creșei și pînă cînd, adolescent, el părăsește școala spre a intra într-o uzină sau absolvă un institut de învățămînt superior. Mrs. Levin a acordat o mare atenție școlii medii, făcînd apel la materiale concrete ca programe de învățămînt, planuri de lecții, orarii școlare și da cititorului englez un tablou

cel mai complet despre cunoștințele pe care le dobîndește un școlar sovietic.

Interesul cărții nu se rezumă, însă, numai la citirea obiectivă a unor fapte și la aprecierea imparțială a obiectivelor pe care și le propune școala sovietică. Cartea a stîrnit, deopotrivă, mult interes în Anglia datorită faptului că oferă un vast cîmp de reflecție în legătură cu sistemul de învățămînt englez. Într-adevăr, ne putem ușor imagina discuțiile pe care le pot provoca în Anglia paginile în care autoarea explică, de pildă, de ce a renunțat școala sovietică la sistemul „testelor”, admis pe scară foarte largă în practica școlară engleză și avînd drept scop să selecționeze copiii în grupe de „dotări” și „redolați”. Mrs. Levin arată că în Uniunea Sovietică s-a renunțat la sistemul „testelor” încă în 1936, după lungi dezbateri ale cadrelor didactice și psihologilor, întrucît „testele” nu furnizează elemente valabile pentru a explica rămînerea în urmă a unor elevi și nu indică mijloacele de a depăși această rămînere în urmă.

Palatul cărții

Nu vi se pare că însăși asocierea acestor două noțiuni are o anume monumentalitate, că sugerează ideea unui omagiu adus cărții? Nu vi se pare că simpla îngemănare a acestor două cuvinte trezește imaginea unui imn de piatră și cristal închinat Rațiunii omeneste?

Oricum ar sta lucrurile, cărții sovietice i se va clădi un palat demn de dînsa.

Orice carte, ziar, revistă, portret,

afiș tipărit în Uniunea Sovietică se trimit de către tipografia respectivă Camerei unionale a cărții. Acest centru bibliografic va împlini curînd patruzeci de ani. Depozitele lui adăpostesc peste 21 000 000 de exemplare din cele mai diverse publicații. Dacă ar fi dispuse unele lîngă altele, cartotecile și cataloagele în care sînt trecute aceste publicații, s-ar întinde pe o distanță de patru kilometri.

Dat fiind că în timpul războiului Camera unională a cărții a fost bombardată de fasciști, acum se va construi o nouă clădire. Proiectul ei a și fost aprobat. Clădirea va ocupa o suprafață de 16.000 de metri pătrați, va fi alcătuită din patru corpuri, dintre care unul — cu opt etaje — va fi destinat birourilor, un altul — cu nouă etaje — depozitelor, iar celelalte două — editurilor și unei tipografii. Sînt prevăzute o sală de conferințe cu 500 de locuri și o bibliotecă pentru 125.000 de volume. După cum noua clădire va cuprinde de asemenea și două săli de expoziții în care vizitatorii vor putea afla cele mai noi cărți apărute în Uniunea Sovietică.

În țara în care cartea este un adevărat rege al oricărui cămin, nici nu se putea să nu i se ridice un palat...

În așteptarea sputnikului...

● Biblioteca „Lenin” din Moscova s-a îmbogățit cu jurnalul intim al Anei Dostoievski, soția scriitorului. Pînă acum citiva timp nu s-a știut nimic despre existența acestui jurnal. El se întinde pe circa trei sute de pagini stenografiate și cuprinde, se pare, date de un interes excepțional.

● Editura „Lenizdat” a scos de sub tipar o culegere de versuri intitulată „Prima întâlnire”. Autoni, căci sînt mai mulți, ba chiar 96, lucrează în diverse întreprinderi și instituții din Leningrad. Legătura directă a poezilor cu munca productivă a dat celor mai bune poezii din volum un caracter concret, atît de necesar artei în genere și poeziei în special.

● Biblioteca Universității din Tartu posedă o colecție de 5.000 de autografe rare, de la 3.000 de oameni iluștri.

Cele mai multe dovedesc legăturile dintre o seamă de filozofi și savanți francezi cu Rusia. Printre ele cităm o scrisoare a lui Helvetius, o altă a lui Réaumur adresată președintelui Academiei de Științe din Petersburg, autografe ale lui Voltaire, Balzac etc.

Colecția cuprinde, de asemenea, și patru autografe ale lui Napoleon, precum și autografe ale lui Goethe, Schiller, Andersen etc.

● Recent, în parcul „Gorki” din Moscova a avut loc primul spectacol dat de un ansamblu de artiști de estradă americani care întreprind un turneu în Uniunea Sovietică.

● Ultimul număr al revistei „Sovetskaja ženscina” (Femeia sovietică) cuprinde două pagini consacrate celei de a 15 aniversări a eliberării patriei noastre scrise de către Veronica Porumbacu și Maria Banuș.

● În parcul „Beihai” din Pekin s-a deschis o expoziție de reproduceri după tablourile marelui pictor rus Repin, organizată de Asociația de prietenie chino-sovietică.

● După ce a participat la Festivalul teatral de la Szegedin, trupa de bale a Teatrului muzical K. S. Stanislavsk și V. I. Nemirovici-Dancenko din Moscova își continuă turneul prin orașele R. P. Ungare.

● Compozitorul bielorus I. Kuznețov a scris cîteva lucrări consacrate Kazahstanului de nord și Kăstanaiului, după o călătorie de cîteva luni în aceste ținuturi. Sînt relevante în special cîtecele „Nesfîrșită-i stepa”, „Înflorește pămîntul Kazahstanului”, „Ținuturi natale” și cantata „Ogoare de stepă”.

VITRINA

Fluviul Mohorît

Siberia; taigaua — imensă, dezolantă, misterioasă, capricioasă. Sfîrșitul secolului XIX și începutul secolului XX, așa dar în plină stăpînire despotică țaristă. Sat cu deportați politici, dar și cu criminali de rînd; sale și comune întregi, ba chiar orașele și fîrguri, alcătuite din foști ocași, cruzi, lipsiți de scrupule, alături de sate ale năvăilor băștinași primitivi tunguși. Aventurieri, localnici sau veniți aici de aiurea, dornici de îmbogățire cu orice risc, prin orice mijloc, inclusiv jaful și crima. Deci — locul și timpul unor acțiuni care de la început își taie răsufletul. Danilo Gromov s-a îmbogățit prin înțelărie și crimă; pe patul de moarte, deslănușindu-și fiul său, Piotr, locul unde și-a ascuns aurul, iar acesta

nici nu așteaptă ca bătrînul să-și dea duhul și aleargă să dezgroape comoră. Îmbogățit astfel peste noapte, se apucă de negoț pe scară mare, de petreceri monstroase, își bate nevasta, întrefine legături extraconjugale, se alcoolizează. Fiul lui, Prohor — care-i și personajul principal al romanului — îl întrece în toate privințele. Prin cele mai diverse și necinstite mijloace, ajunge mare industriaș, întemeind pe malurile Fluviului Mohorît o vestită „așezare Gromov”, cu numeroase fabrici și magazine, un veritabil orașel, în care însă miile de muncitori sînt exploatați la sînge. Afemeiat, bătăran, incult, crud, obsedat de ideea fixă a unor cîștiguri fabuloase, dornic de mărire, bețiv, torturîndu-și nevasta și copilul, Prohor este o fiară cu chip înșelător de om. Căsătorit cu Nina, fiica unor alți negustori bo-

gați, ai cărei buni fusese asasinată și jefuită de bătrînul Danilo Gromov, el însuși un asasin de rînd, — Prohor nu cunoaște și nici nu vrea să cunoască nimic din ceea ce-i uman și nobil. Sporind și dezvoltînd tot mai mult întreprinderile sale industriale, Prohor Gromov contribuie, fără să vrea și fără să-și dea seama la creșterea numerică a proletariatului. Nina, influențată de ideile inginerului comunist Protasov, încearcă să îmbunătățească viața muncitorilor; dar Prohor vede în aceasta o piedică în calea cîștigurilor sale, zmulse tocmai din exploatarea sălbatică a masei de muncitori. Indrușăgi de deportații comunisti, de muncitorii comunisti, — muncitorii organizează o mare grevă, pe care „stăpînul” o îndăbușe în sînge, cu ajutorul odiosului aparat țarist. Totuși, pe de o parte sub loviturile mii-lore de muncitori, pe de altă parte sub loviturile altor capitaliști, întreprinderile lui Gromov se

clatină, sînt amenințate de faliment. „Stăpînul” decade tot mai mult din punct de vedere moral, își pierde echilibrul sufletec, înnebunește și se sinucide, fiind torturat pînă în ultima-i clipă de vedeniile victimelor sale. Nina, soția care se arătase atît de înțelegătoare a suferințelor muncitorilor, își dezvăluie deodată adevărata-i fire și ordonă, ca succesoare a averii lui Prohor, măsuri care să ducă la o și mai sălbatică exploatare a masei de muncitori. Cu această principală linie a subiectului se întretaie, însă, zeci și zeci de alte acțiuni care, luolate, întăresc imaginea d' ansamblu a liniei evocate de romancier, — fresca societății ruse din acea vreme.

Astfel, dezvoltarea și pieirea capitalismului rus din Siberia, lupta clasei muncitoare împotriva exploataților ei, creșterea conștiinței revoluționare a proletariatului și organizarea lui sub steagul bolșevicilor, — capătă sub panamarcabilului scrii-

tor sovietic un contur artistic deosebit de viu, de plastic. Secretul artei lui Șîșkov este simplitatea. El urmărește cronologic biografia lui Prohor Gromov, cu diversele ei incidente, și astfel acumulează sub ochii cititorului un imens număr de fapte, imagini ale multor zeci de oameni și acțiuni, care parcă de la sine se structurează într-o frescă vastă, plină de tîlc. Desfășurarea epică este uneori întreruptă de descripții, dar acestea, prin dinamismul lor, se integrează ușor epicului însuși, încît n-ai în nici un moment impresia că acțiunea s-a întrerupt undeva. Un spirit de observație cu totul remarcabil și o profundă cunoaștere a locurilor și a oamenilor din acele părți (Șîșkov a locuit mult timp în Siberia) susțin construcția epică, dîndu-i girul autenticității.

Publicul nostru mai cunoaște o amplă operă a lui Șîșkov, romanul Emeilian Pugaciov, care a primit înalte aprecieri și

distincții în Uniunea Sovietică. Prin traducerea romanului Fluviul Mohorît, cititorii iau acum cunoștință cu opera capitală a scriitorului. „Cartea aceasta — mărturisese Șîșkov — reprezintă opera principală a vieții mele. Poate că pentru ea m-am născut”. Lectura amplului roman confirmă pe deplin opiniile autorului. Fluviul Mohorît se numără printre cărțile cele mai de seamă ale literaturii sovietice, iar traducerea ei în limba noastră e un mare cîștig pentru noi.

P. Caraiocan

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

Redacția și administrația:
București, Str. Ion Ghica, 5
telefon 13.03.10.

ABONAMENTE:

pe 3 luni, 10 lei; pe 6 luni,
20 lei; pe un an, 40 lei.

Zile de neuitat

— De la trimisul nostru special la Moscova —

Cineva a numit vizita în Uniunea Sovietică a celor peste 350 de țărani colectivști și specialiști din agricultură, călătorie de studii. Termenul mi se pare foarte potrivit. El exprimă exact sensul și semnificația acestei excursii cu Trenul prieteniei organizat de Oficiul național de turism „Carpați”, în colaborare cu Ministerul Agriculturii și Silviculturii și Consiliul General A. R. L. U. S. Da, excursia țărănilor romini prin colhozurile și orașele Uniunii Sovietice a fost o călătorie de studii, care a culminat cu frecventarea marii universități populare din Moscova — Expoziția realizărilor economiei naționale a U.R.S.S.

Am văzut-o pentru prima dată în toamna anului 1956. Am crezut atunci că este tot ce se poate atinge în materie. Dar în acești trei ani, Uniunea Sovietică a făcut un uriaș salt înainte. În viața ei au intervenit cei trei sputnici și prima planetă artificială a Soarelui, care au consfințit supremația științei sovietice, a intervenit planul septenal, planul construcției desfășurate a comunismului. Aceste evenimente epocale au modificat structural expoziția.

Prima vizită a grupului nostru la expoziție. În autobusele care ne duc spre acest oraș sui-generis din Capitala Uniunii Sovietice, colectivști romini nu vorbesc decît de asta. Toți știu cîte ceva despre expoziție, au auzit de cifre care sînt într-adevăr de natură să uimească pe oricine (fiată un exemplu: specialiștii sovietici au calculat că dacă un vizitator ar acorda fiecărui exponat doar o secundă, i-ar trebui UN AN ca să vadă totul!), așa că sînt, ca să zic așa, pregăliți sufletește. Și totuși cînd, în fața lor se ivește complexul monumental de clădiri albe și grațioase, toți pînă la unul nu-și pot reține o exclamație de uimire admirativă.

Începem vizita noastră cu pavilionul U.R.S.S., pavilionul central, care oferă o imagine de sinteză a expoziției. Septenalul este prezent puțin tîcîni, ca o temă majoră a unei înaripate simfonii.

Pentru a putea urmări mai lesne explicațiile ghidului, ne-am împărțit pe grupe. Și totuși problema nu e rezolvată decît parțial. Pentru că în același timp, alte cel puțin zece grupe stau roată în jurul ghizilor. Cuvintele românești se întretaie cu cele rusești, arabe, nemțești, franțuzești, italiene, într-un zumzet neîntrerupt. Nu-i o deficiență de organizare. Dimpotrivă, întreaga expoziție este un model de excelentă organizare. Dar ce poți face dacă numărul vizitatorilor se ridică în zilele de lucru la 70.000—80.000, iar în zilele de odihnă la 200.000? Dintre aceștia, 20.000 sînt străini. Ne îndreptăm spre pavilionul Științei. În dreapta noastră se deschide sub razele orbitoare cele cincișprezece zine de aur ale fîntinii „Prietenia pînzilor”.

Țărăni noștri, care de-a lungul drumului au fost atît de sensibili la frumusețile naturii, reacționează cu aceeași spontaneitate și prospețime la frumusețile făurite de mîna omului. Și își exprimă admirația într-un limbaj savuros, colorat. (De cîte ori n-am regretat că n-avem cu noi o bandă de magnetofon!).

În pavilionul Științei vedem dublurile sputnicilor. Cînd ajungem în fața celui de al doilea satelit, mai mulți din grupă spun:

„Aici a stat Laika”. Cu un ton firesc, de parcă ar spune: „Calul stă în grajd”. La al treilea satelit, precizează „Asta se mai rotește și acum”.

Colectiva schimbă tot mai mult vechea noțiune de țaran. Observația aceasta se bazează pe numeroase exemple. Iată unul. În pavilionul Științei vedem macheta unei stații cosmice. În ea se arată cum se va locui în spațiile siderale, cum se va circula de la o planetă la alta. Toți ascultă cu gravitate explicațiile ghidului și nu se miră deloc. Din cînd în cînd cite unul exclamă: „Strașnic!” Așa dar, realizează ceea ce aud, gîndesc în perspectivă, fapt care pentru vechea noțiune de țaran, ce crede numai în ceea ce vede și pipăie, este foarte nou și neobișnuit.

Și încă ceva: țaranul muncitor participă în mod activ, conștient, la transformarea societății. De aceea colectivști romini se apropie de expozite din pavilionul Științei nu ca de rezultatele unei îndeletniciri umane oarecare, pe care trebuie să le vadă din curiozitate sau fiindcă s-a prevăd programul, ci ca de ceva care îi privește direct, care intră tot mai adînc în viața lor și cu ei.

„Noi am venit aici să învățăm”. Ideea aceasta, care a revenit ca ur. leit motiv în cursul călătoriei colectivști romini, a ieșit deosebit de limpede în evidență cînd am vizitat secto-

rul agricol al Expoziției realizărilor economiei naționale a U.R.S.S. Aici, în pavilioanele „Porumbul” și „Cerealele”, care cuprind expozite și toate informațiile posibile legate de aceste culturi, turiștii romini au petrecut multe ceasuri notîndu-și totul cu deosebită atenție, cerînd sîmedenie de lămuriri, calculînd, comparînd.

— Brigadierul Ghilalov a înlocuit în întregime munca manuală cu mașinile și a scos de pe 500 de hectare o producție de 41 chintale la hectar.

— Adică 4.100 kilograme. Strașnică recoltă! A folosit porumbul hibrid?

— Cit de adînc-i arătura la grîu?

— Ce îngrășăminte se folosesc mai mult? La un moment dat, am avut impresia că asist la un seminar în cadrul căruia studenții cezbat cu competență și pasiune probleme arzătoare.

Un seminar despre pîine!

Colhoznicul savant

A apărut în fața noastră: modest, cu ochii oboșiți de altelea nopți pe care și le petrece studiînd. Și a început să vorbească cu glas domol, apăsînd pe o, ca toți locuitorii Uralului, despre munca lui, care l-a făcut celebru în întreaga lume.

Așa dar, acesta este Terenti Malțev, omul căruia poți să-i trimiți scrisorile fără nici o altă adresă decît „U.R.S.S.”. Înalt, slab, cu o față tipic rusească, poartă o rubască cafenie încinsă cu o curea îngustă.

Ne-a vorbit mult despre colhozul lui din îndepărtatul Kurgan, despre roile metode de prelucrare a solului, impuse de clima aspră a regiunii natale.

— Am închinat agriculturii aproape 40 de ani din viață. Întîi am lucrat pe bucata mea de pămînt, iar cînd a luat ființă colhozul m-am înscris fără să stau la gînduri. Dar nu mă puteam împăca deloc cu rezultatele pe care le obțineam și am început să mă gîndesc ce se poate face ca să scoatem din pămîntul nostru sîrac recolte mai bogate.

Așa s-a născut în mîntea lui Terenti Malțev ideea unor noi metode de prelucrare a solului, care au azi circulație internațională. Cu timpul, pe lângă colhozul „Zaveti Ilieca” în care lucrează ca brigadier, a înființat o stațiune experimentală, iar țăranul autodidact a ajuns un savant reputat, membru de onoare al Academiei de Științe agricole a U.R.S.S., Erou al Muncii Socialiste.

Din nou la drum

Excursia țărănilor colectivști din România a luat sfîrșit.

— Parcă a fost un vis! — îmi mărturisește brigadierul Costică Huzum, care lucrează în gospodăria colectivă din comuna Vetrîșoara, raionul Murgeni, regiunea Iași. — Și cîte am învățat în aceste unsprezece zile... Parcă aș fi fost la o înaltă școală de specializare.

Toți gîndesc la fel. Se întorc în satele lor din diferite colțuri ale țării cu sentimentul că în viața lor a avut loc un eveniment foarte însemnat, ce le va ajuta să muncească și mai bine, să obțină rezultate și mai bune, cu hotărîrea de a aplica în practică și de a povesti și celorlalți țărani muncitori despre tot ce au văzut și au învățat.

Iulia Scutaru

Ne mîndrim

cu voi,

dragi prieteni

La 23 August poporul romin va sărbători cincisprezece ani de la eliberarea sa de sub jugul fascist.

Oamenii muncii din R.S.S.A. Ceceno-Ingusă, ca de altfel toți oamenii sovietici, urmăresc cu deosebită bucurie și mîndrie succesele obținute de poporul romin în construirea socialismului. Cincisprezece ani nu constituie o perioadă istorică îndelungată; dar în acest răstimp, muncitorii, țărăni și intelectualitatea din Republica Populară Romină, sub conducerea Partidului Muncitoresc Romin, au obținut succese remarcabile în dezvoltarea industriei, în transformarea socialistă a agriculturii și în ridicarea nivelului material și cultural al poporului.

Legături puternice și indestructibile de prietenie, cimentate prin singele vărsat în lupta împotriva dușmanului comun, unesc pe oamenii muncii din Uniunea Sovietică și Republica Populară Romină în puternicul lagăr al țărilor socialiste. Cu prilejul sărbătorii naționale a poporului romin, urez din toată inima prietenilor din Romină tot mai mari succese în construcția socialistă, în întărirea continuă a prieteniei romino-sovietice, în lupta pentru pace în lumea întreagă.

M. Gairbekov

președintele Consiliului de Miniștri al R.S.S.A. Ceceno-Ingusă, membru în conducerea Asociației de prietenie sovieto-romină

În anii marilor construcții

Construirea socialismului în patria noastră pune și arhitecturii probleme noi, specifice, nemăintîlnite în practică. Reconstruirea și dezvoltarea socialistă a industriei și agriculturii, dezvoltarea construcțiilor de locuințe în orașele vechi sau în cele nou apărute pe harta țării, vastul plan de construcție ce se înfăptuiește sub conducerea Partidului Muncitoresc Romin, cer din partea arhitecților, ca și a tuturor constructorilor, soluții îndrăznețe, eforturi și gîndire creatoare.

În activitatea de proiectare și construcție, care an de an a căpătat o amploare tot mai mare, oglîndind ritmul intens al dezvoltării economice și culturale a țării, un rol de seamă îl are ajutorul primit din partea arhitecților sovietici și a organizațiilor sovietice de proiectare înființarea marilor institute de proiectare, generale sau specializate, a constituit o cotitură în activitatea profesională a sute de arhitecți. În cadrul acestor institute ei au lucrat adeseori cot la cot cu arhitecți, ingineri și tehnologi sovietici, prețuind capacitatea, experiența vastă a acestora.

Marile complexe industriale, ca laminorul de țevi de la Roman, uzina cocschimică de la Hunedoara, marile termocentrale de la Doicești, Poroșeni, Singiorgiu, Ovidiu II, uzinele de superfosfați de la Năvodari, și alte zeci și sute de noi construcții, sînt rodul nemijlocit al acestei strînse colaborări. În facultățile și institutele de arhitectură din Moscova și Leningrad au învățat numeroși studenți romini, care s-au întors în țară cu un valoros bagaj de cunoștințe practice și teoretice. Arhitecții romini au vizitat în numeroase rînduri Uniunea Sovietică, studiînd la fața locului marile realizări ale arhitecturii sovietice și metodele de lucru în institutele de proiectare. Autorul acestor rînduri a avut el însuși prilejul de a cunoaște uimitoarele șantiere de construcții ale Moscovei și de a schimba foarte utile păreri cu colegi sovietici, în jurul planșetelor, la Mosproiekt. Chemată să satisfacă nevoile materiale și culturale ale societății prin clădiri și ansambluri de clădiri, arhitectura reflectă însăși orînduirea societății prin temele pe care aceasta le pune proiectanților.

Principala ramură a arhitecturii în care noile relații socialiste își pun pecetea în chipul cel mai fericit este urbanismul. Orașul nou, socialist,

în care domină legea creării celor mai confortabile condiții de viață și a unui cadru arhitectural armonios, se distinge fundamental de orașul capitalist, care s-a dezvoltat sub semnul goanei după profit, anarhic. În crearea așezărilor noi din Valea Jiului, la Urlicani, la noile cartiere din Vulcan, Lupeni, Petroșani, Lonea, în construirea orașului muncitoresc — „O.M.” — din Hunedoara și a orașului Victoria, în proiectarea și construirea orașului nou Onești și a altor cîteva centre muncitorești noi, ca și în reconstruirea socialistă a orașelor mari — București, Galați, Ploești, Cluj etc. — urbaniiștii romini s-au ghidat după experiența sovietică, adaptînd-o la condițiile țării noastre. Studiînd proiectele și realizările arhitecților sovietici, arhitecții romini au căpătat o perspectivă mult mai vastă asupra sarcinilor sociale ale arhitecturii.

Trecînd pe o treaptă superioară de organizare și avînd de răspuns unor sarcini din ce în ce mai mari, proiectarea de arhitectură din țara noastră, însușindu-și experiența sovietică, a dezvoltat, mai ales în ultimii 5—6 ani, o importanță acțiune de studii și tipizare, destinată raționalizării construcțiilor și trecerii execuției la metode din ce în ce mai avansate. Stabilirea de normative și de proiecte tip, elaborate în vederea repetării lor în sute și mii de apartamente, în zeci de școli, de creșe sau grădinițe, stabilirea de tipuri de hale și de elemente de construcții industriale este absolut necesară în momentul trecerii la construcția desfășurată a socialismului, iar în acest domeniu experiența sovietică reprezintă un sprijin deosebit de prețios. Catalogele de proiecte tip sovietice, publicațiile periodice de arhitectură și construcții, lucrările teoretice editate de Academia de Arhitectură a U.R.S.S., sînt prezente în toate bibliotecile institutelor noastre, în cea mai mare parte traduse sau rezumate, sînt studiate de majoritatea proiectanților noștri.

Au trecut 15 ani de cînd pentru arhitecții romini a început o viață cu adevărat nouă. Elementele componente ale acestei noi existențe profesionale sînt inseparabil legate de cunoașterea tot mai adîncă și mai fecundă a marilor realizări ale arhitecturii sovietice.

arhit. M. Caffé

Arta romînească dincolo de cercul polar

Un așî venit zilele acestea de pe depărtate meleaguri ne-a încunștinat că la Casa de cultură a metalurgiștilor din Norilsk se va deschide la 23 August o expoziție de artă plastică romînească din colecția lui I. V. Rehlov. Nu știm dacă ați auzit de Rehlov și nici măcar de Norilsk. E bine, însă, să știm că I. V. Rehlov e un colecționar cunoscut astăzi în toată Uniunea Sovietică și chiar peste hotarele acesteia, iar Norilsk este un oraș care se află dincolo de cercul polar și un centru industrial în plină dezvoltare.

Așa dar, arta plastică romînească va putea fi admirată

de dîrji locuitori ai Norilskului! Îți spui asta și parcă-ți vine să-i invidiezi pe călători, sculptorii și grafiștii care au privilegiul de a purta la mna țării și a înfăptuirilor poporului nostru în regiuni unde pînă nu de mult nici nu călcase picior de om...

De altminteri, către sfîrșitul acestei luni, cu prilejul celei de a XV-a aniversări a eliberării patriei noastre vor avea loc mari manifestări închinete Republicii Populare Romine și la Moscova, în Ucraina, în Belorusia, în republicile sovietice baltice, ca și la Leningrad, Sverdlovsk, Ufa sau Irkutsk.

В ДОМЕ КУЛЬТУРЫ МЕТАЛЛУРГОВ

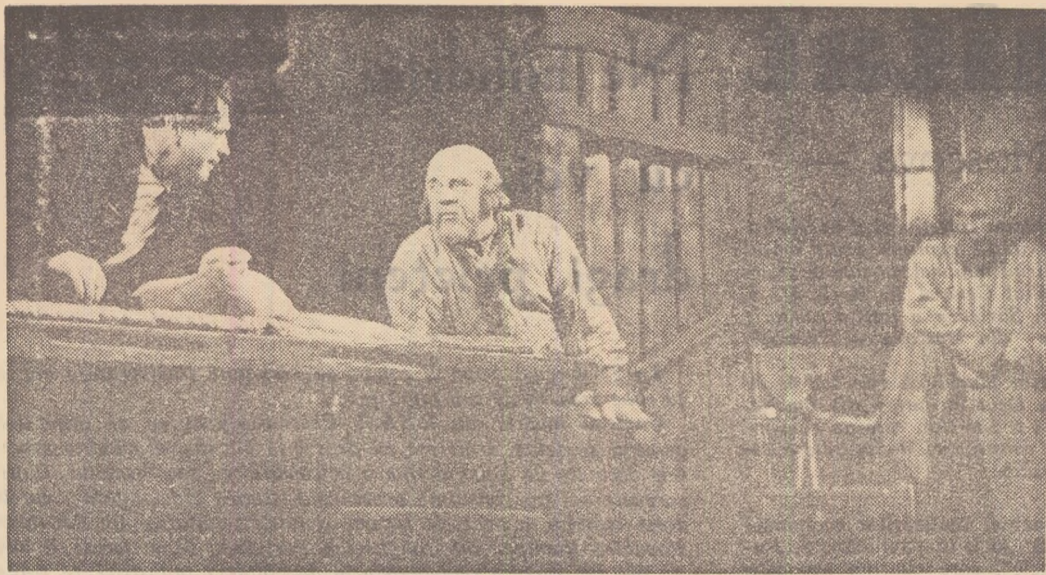
23 АВГУСТА 1959 Г.

ОТКРЫВАЕТСЯ ВЪСТАВКА

(ИЗ КОЛЛЕКЦИИ И. В. РЕХЛОВА)

ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА РУМЫНСКОЙ НАРОДНОЙ РЕСПУБЛИКИ.

ПОСВЯЩЕННАЯ НАЦИОНАЛЬНОМУ ПРАЗДНИКУ РУМЫНСКОГО НАРОДА

Capodopera lui Gorki pe scena M.H.A.T.-ului.

„AZILUL DE NOAPTE” NUMARUL 1407

Reprezentarea a început într-un mod cu totul neobișnuit. Așteptam să se desprindă din întunericul sălii „o pivniță, având aspectul unei peșteri”, cu „tavanul înfățișând bolți de piatră înegrite de fum, cu tencuiala căzută”. Nu imaginația ne sugera acest decor, ci indicația gorkiană la primul act din „Azilul de noapte”. Dar în locul culorilor sumbre, o scenă prietenoasă luminată. În locul zdrențelor soioase care aveau ambiția să se considere veșminte ale pensionarilor azilului, cămăși albe imaculate, însoțite de impecabile haine neare. În locul actorilor, care își înscrieseră numele în program și pe care li cunoșteam din turneele M.H.A.T.-ului la București, cu totul alții: Starițin, Kedrov, Androvskaia și alături de ei cunoscutul om de teatru. Markov.

Nedumerirea n-a ținut mult și a pornit să se risipească. S-au pronunțat cuvinte solemne, calde, evocând cu dragoste amintirea întemeietorului realismului socialist. S-au citit apoi niște foarte interesante scrisori inedite din corespondența lui Gorki cu Stanislavski și Nemirovici-Dancenko.

Când s-a tras din nou cortina, „pivnița având aspectul unei peșteri” și-a făcut loc pe scenă. Incepea, de data aceasta, într-un mod obișnuit, a 1407-a reprezentare a „Azilului de noapte”, de la a cărei premieră la același teatru de artă trecuseră aproape șase decenii. În rolul lui Satin nu mai juca Stanislavski, în rolul lui Luka nu mai apărea Moskvin. Baronul nu mai era interpretat de Kacialov, tot așa cum Leonidov nu mai putea fi identificat cu Vaska Pepeș și Olga Kniper-Cehova cu Nastia. Și cu toate că nici regizorii inițiali ai spectacolului din 1902, Stanislavski și Nemirovici-Dancenko, nu mai supravegheaseră reprezentarea care purta numărul 1407, ea era la fel de proaspătă, la fel de impresionantă, la fel de desăvârșită probabil ca aceea desfășurată în urmă cu atâția ani.

În ce constă secretul acestei tinereți care cochetează cu eternitatea? Urmindu-l pe Stanislavski, actorul de la M.H.A.T. realizează în contactul cu un public nou, cu o abianță nouă, cu o stare de spirit nouă și o emoție nouă, o creație nouă. În măsura în care fiecare nouă reprezentare nu rămâne rezultatul identificării cu datele exterioare ale unui rol sau altul, ea devine o creație nouă a actorului, rezultatul unor noi emoții produse de aceleași ferme coordonate ideologice confundate cu o sală nouă, cu un public nou, cu o situație obiectivă nouă.

Tinerețea „Azilului de noapte” se datorește însă mai cu seamă prospețimii mesajului

revoluționar pe care îl comunică spectacolul. Am înțeles foarte bine în stalul Teatrului de artă de ce Kacialov spunea după premieră că lucrarea gorkiană a fost primită „furtunos și entuziast, ca o piesă-albatros, care prevestea furtuni ce aveau să vină și chema la furtuni”. Fiindcă și în această seară memorabilă am simțit „chemarea la furtuni” asociată nu numai cu reflecții legate de retrospectiva istorică, ci angajând și indignarea contemporană în raport cu anacronismul crud al azilurilor de noapte, al condițiilor generatoare, existente încă în lumea exploatării omului de către om.

De aceea, când purtătorul de cuvânt al autorului, Satin — interpretat magistral de actorul Eršov — a pronunțat frazele sale răscolitoare („Totul în om, totul pentru om. Nu există decît omul, tot restul e rodul mâinilor și al creierului său. Omul! Ceva măreț! Sună la ureche! O-mul! Ce bine e să simți că ești om!”), am ajuns să respirăm alături de el, să înregistrăm în toată plenitudinea fiului revoluționar pe care-l comunica. Tot așa cum n-am mai simțit nici o mirare, când ne-am trezit îndemnați de un impuls interior să repetăm cu el fraza magică, rostită cu glas tunător: „Omul — iată adevărul”.

La antipodul lui Satin se află Luka — interpretat de marele Gribov. Tălmăcindu-i cu rigurozitate substanța autentică, noii regizori — Orlov și Raevski — au adus, ca altă dată Stanislavski și Nemirovici-Dancenko, o contribuție hotărâtoare pentru valorificarea sensului revoluționar al piesei. Luka-Gribov se recomandă în scenă ca un consolator profesionist, care cu minciunile sale liniștitoare și cu aparența sa de bunățate, face rău oamenilor temperându-le revolta, împiedicându-i să-și concentreze forțele în crâncena luptă pentru libertate.

Regia de la M.H.A.T. îl acuză pe Luka de la bun început, folosind un întreg sistem de relații. Gribov apare „cu un toiaș în mână, o traistă la spate, o țingire și un ceainic la cingătoare” (după indicația gorkiană), calificându-se inițial, prin... uniforma sa, prin cos-

tumul tradițional, în calitate de pelerin profesionist. De la intrarea în scenă, e plin de smerenie, cucernicie, pe care le însoțește însă cu un aer de viclenie, care nu-l părăsește nici o clipă. Gribov vrea să fie simpatic, dar se simte că el se silește să intre oamenilor în voie, și acest efort sezisibil caracterizează încă o dată personajul. Vorbește cu toată seriozitatea, aproape că pare sincer, dar în același timp nu conține să clipească grăbit din ochi, avind un aer foarte șiret. Spune vorbe cu haz, amuză lumea din jur, și trans-

Itinerar teatral

mite intenția de a se insinua între oameni, de a-i dispune în favoarea lui, fiind nevoit să-i și mîngieze citeodată pentru asta. Chiar cînd începe să profeseze consolarea, el nu participă suficient, pentru a nu oferi spectatorului iluzia deplănei dezinteresării. În aceste situații, nu pare din cale afară de preocupat de soarta nenorocitului pe care-l consolează; mai degrabă în precipitare sa, în alternarea tonurilor, (căutîndu-l pe cel mai potrivit pentru interlocutor), în zelul său profesional — se observă preocuparea de a nu-i fi descoperită minciuna.

După turneul M.H.A.T.-ului în Anglia din 1958, cronicarul dramatic de la „News-Chronicle”, menționa: „Ieri încă îl numeam „poate cel mai mare teatru din lume”. Azi, după ce am văzut numai primul act din noua punere în scenă a „Livezii cu vișini”, am înțeles că nu există nici un fel de „poate”.

Reprezentarea nr. 1407 a „Azilului de noapte” care a început atît de neobișnuit n-a dezmintit întru nimic aprecierea onestă a iubitorului de teatru de la celălalt capăt al Europei.

Horia Deleanu

In îndepărtatul Novosibirsk

În incinta unei clădiri impunătoare cu colonade, care imprimă o notă specifică orașului Novosibirsk, își desfășoară de 14 ani activitatea colectivului celui mai mare teatru muzical siberian. Repertoriul teatrului cuprinde multe opere clasice ruse, sovietice și străine. Aici au fost reprezentate baletul „Floarea de piatră” de Meitus și opera „Ivan Susanin” de Glinka, baletul chinez „Felinarul prețios al lotusului”, la montarea căruia a luat parte însuși autorul baletului — compozitorul Cian Siao-hu, împreună cu un grup de coregrafi chinezi. Pe scena teatrului din Novosibirsk au fost prezentate și creațiile unor compozitori siberieni: „Mascarda” de L. Laputin, „Doctorul Aibolit” de I. Morozov, ca și cunoscutele opere sovietice cu teme contemporane „Tinăra gardă” de Meitus, și „In furtună” de Hrečnikov. În prezent, compozitorul ucrainean G. Jukovskij scrie pentru teatrul din Novosibirsk opera „Tinerețe”, închinată tinerilor entuziaști care participă la desțelenirea ținuturilor siberiene.

Dialectica artei regizorale

Revista de specialitate „Teatr” a publicat într-unul din ultimele ei numere un interesant articol semnat de cunoscutul regizor G. Tovstonogov din Leningrad.

Aspectele abordate de regizorul sovietic în articolul „Regia și contemporaneitatea” sînt legate de sarcinile fundamentale ale teatrului sovietic în cadrul dezvoltării economice, sociale și culturale generale prevăzute de planul septenal. Pentru G. Tovstonogov, strălucit reprezentant al unei arte care și-a unit destinul cu istoria și viața poporului, este evident că astăzi „nu mai putem rezolva nici o problemă, fie ea îngust profesională, tehnologică sau de creație, rupt de acest plan măreț, pentru înfăptuirea căruia trăiește și va trăi fiecare om sovietic”. A lega problemele specifice sferei activității artistice, și în special cele ale artei dramatice, de prevederile planului, înseamnă, pentru G. Tovstonogov, ca fiecare om de artă să distingă în spatele cifrelor de control și sarcinilor economice, chipul omului sovietic.

Sarcina intrupării scenice a chipului omului sovietic înaintat este pentru orice regizor deosebit de grea. Căci, dincolo de răspunderea ideologică și artistică ce revine regizorului pentru autenticitatea și viabilitatea caracterelor scenice, el se lovește în activitatea sa de o greutate obiectivă ce ține de specificul artei sale. „Regizorul trebuie să știe să cînte la instrumentul care se numește sufletul omenesc... A transmite

fixație patologică, ci de o memorie artistică în măsură să rețină și să asimileze activ detaliile semnificative ale procesului de creație, pe care să le servească cu promptitudine cu prilejul unui nou efort creator.

Procesul dialectic pe care-l preconizează G. Tovstonogov este menit să ducă, odată cu creșterea calitativă a efortului regizoral, la rezolvarea unor importante probleme de creație, ale teatrului sovietic. Autorul articolului socotește că în practica teatrală și cu deosebire pe planul rezolvărilor regizorale se fac simțite astăzi două tendințe „Una dintre tendințe, scrie G. Tovstonogov, este aceea în general numită uscăciune dar pe care eu am numit-o pentru mine realism cotidian”. În ce constă de fapt această tendință? „Este vorba de acumularea unor reprezentări teatrale obișnuite, formal verosimile, dar în esența lor neavind nici o legătură cu autorul, cu piesa, cu viața descrisă în piesă”. Autorul articolului subliniază că teatrul care și duce activitatea sub semnul acestei tendințe „devine extrem de demodat. Și atunci, cu toate că pe scenă se joacă o piesă contemporană, o piesă despre oameni contemporani, spectacolul este demodat, fiind de veacul trecut și nu de secolul nostru”.

Viața dezvoltată în omul sovietic noi trăsături, noi calități psihice și etice, iar dramaturgia este cinemata să sezeze și să transfigureze artistic aceste trăsături ale noului, aceste schimbări cardinale care se produc în structura și viața oamenilor. La rîndul ei, regia este datoră să descilreze în text aceste date ale contemporaneității și să le promoveze în prim plan.

A doua tendință, despre care pomenește articolul, este pseudonovatorismul.

Autorul articolului consideră că o rezolvare regizorală inovatoare trebuie să răspundă la două cerințe: să fie logică și să fie legitimă, dar neprevăzută. Au existat cazuri cînd unele spectacole cu tendințe inovatoare au fost calificate drept „realism convențional”, încercîndu-se în felul acesta o delimitare arbitrară între spectacolele concepute în modalități realiste tradiționale (adică întrale în practica teatrală) și cele manifestînd un spirit inovator pronunțat pe linia folosirii unor simboluri artistice. Această delimitare, această noțiune de „realism convențional” este categoric respinsă de G. Tovstonogov. „În teatru este necesară acea convenție care stimulează imaginația spectatorului și o dirijează în direcția dorită de regizor și actor, acea convenție care ajută spectatorului să perceapă viața care pulsează dincolo de piesă”.

Teatrul epocii seplenalului trebuie să fie contemporan, subliniază G. Tovstonogov, contemporan în conținut și formă. El este chemat să dezvolte și să îmbogățească mijloacele sale de expresie în raport cu noile cerințe ale spectatorilor sovietici. Regia sovietică este prima care și va aduce contribuția la îndeplinirea cu succes a acestei sarcini.

Simion Alterescu

PĂMÎNTUL REGINEI MAUD

Este ușor și totodată foarte greu să vorbești despre Zoria Danovskaia. Ușor, pentru că scurta ei viață n-a fost prea bogată în evenimente. Greu, pentru că Zoria avea o personalitate complexă. Toți cei care au trăit în preajma Zoriei Danovskaia au putut admira diversitatea preocupărilor ei: se interesa cu aceeași pasiune de versurile noi și de fizica nucleară, de problemele internaționale și de modă; vorbea cu pasiune despre arta cinematografică și mai ales despre trăsăturile omului nou. Zoria privea lumea înconjurătoare cu ochii larg deschiși, căuta să vadă și să înțeleagă cât mai mult.

„Dacă aș putea ști unde este în momentul de față linia principală a rezistenței! — spune ea într-o scrisoare. Cît n-aș da să mă aflu în sectorul cel mai greu, în primele linii”.

Așa concepea viața Zoria, și acest lucru se reflectă și în tot ceea ce a scris. Dar au rămas multe lucruri pe care n-a mai avut vreme să le exprime. La 2 octombrie 1957, în vîrstă de 27 de ani, Zoria a pierit într-un accident de automobil.

Printre manuscrisele găsite după moartea ei, se află pe lângă piesa „Meșterii liberi” care se joacă în prezent la Moscova, un roman care zugrăvește viața unei femei tadjice, povestirea „Pămîntul reginei Maud”, cîteva poeme, scenarii și reportaje.

Zoria era o fată cultă. Ea studia și cunoștea bine limbile și literatura mai multor țări din Orient, și făcea chiar traduceri din aceste limbi. Una din piesele Zoriei este consacrată poetei antice Sapho, iar alta, intitulată „Acolo unde soarele nu apune niciodată” și pusă în scenă de teatrele din Moscova și Leningrad, este inspirată din viața tineretului sovietic.

...Au copilărit împreună și tot împreună și-au petrecut anii de școală. Li se spunea în glumă: logodnicii. Într-o seară, cînd Andrei, încercuit de băieții cu care se juca de-a războiul, se retrăgea apărîndu-se cu disperare, Zina, ținîndu-se de un jurtură greu de gheață becul electric suspendat deasupra intrării. Se auzi un zgomot puternic, urmat de o ploaie de cioburi, apoi se făcu întuneric. Speriați, puștii slăbiră încercuirea, dîndu-i posibilitatea lui Andrei să dispară.

Uneori, își pregăteau lecțiile împreună. Zina rezolva totul foarte repede, găsea îndată soluția celor mai complicate probleme și glumea întotdeauna pe seama meticulozității lui Andrei. Băiatului îi plăcea să facă orice lucru pe îndelete, să pătrundă, cum spunea el, în esența lucrurilor. În caietele lui așternute cu un scris drept și regulat, nu întâlneai nici o ștersătură, nu lipsea nici o literă.

Dacă le mai rămânea timp după terminarea lecțiilor, Zina și Andrei se cățărau pe canapeaua de lângă fereastră, deschideau vechiul lor atlas geografic și porneau să călătorească în jurul lumii. Andrei cel calm și reținut, se însufleșea ca prin farmec. Construia corăbii și submarine imaginare, era capabil să străbată chiar pe jos meridianele și paralelele globului. Întreaga lume a romanilor lui Jules Verne, Jack London, Kaverin și Kazanțev era prezentă în călătoriile lor. Așa descoperiseră odată, în drum spre Polul sud, Pămîntul reginei Maud, în jurul căreia brodaseră o poveste romantică.

Dragostea Zinei nu izbucnise pe neașteptate. Se întiripase imperceptibil, de-a lungul anilor, crescuse odată cu ea. Dar timpul trecea. După terminarea școlii medii, Zina urmase un curs sanitar, în timp ce Andrei plecase la o școală de marină. S-au întîlnit în noaptea Anului Nou, în fața intrării parcului. Și au înțeles dintr-o dată cît de necesară le era această revedere. S-au plimbat pe străzi toată noaptea. Vorbeau tot timpul, dar dacă i-ar fi întrebat mai tîrziu cineva, n-ar mai fi știut să redea nici o frîntură din aceste discuții. Zăpada li se topea sub pași. Din spre mare adia o briză ușoară, înfiorînd crengile destrunzite ale salcîmilor. S-au sărutat pentru prima oară în plin bulevard, iar ca să-i pedepsească, vîntul le-a trimis o pulbere fină de zăpadă, scuturată din înalțul ramurilor. Au pornit să alerge, ținîndu-se de mînă.

— Mi-e părul ud de-a binelea, spuse rîzînd Zina. S-au adăpostit sub un portal. În noaptea aceea, orașul era plin de cîntec și risete...

Mai tîrziu, cînd totul s-a schimbat, Zina obișnuia să evoce amintirile, una cîte una. Reconstitua pînă în cele mai mici amănunte noaptea aceea a noului an. Cît de frumoase păreau atunci toate! Credeau că au atîta nevoie unul de altul. A trebuit să treacă mult timp pînă cînd într-o zi ea a înțeles adevărul: trăiau departe, el se schimbase, nu mai găseau ce să-și spună, aveau preocupări diferite și nu știau să se menajeze. Ca și cum n-ar fi existat anii de școală, nenămăratele zile petrecute împreună. Ca și cum n-ar fi visat amîndoi, ceasuri de-a rîndul, stînd alături pe canapea, la călătoriile în țările necunoscute. Uneori, Zinei i se părea că totul s-a întîmplat din vina ei, că n-a știut să păstreze dragostea lui Andrei, că prieteniei lor îi lipsea ceva, nici ea n-ar fi putut spune ce anume.

— Iti mai omîntești de Pămîntul reginei Maud? — l-a întrebat odată, încercînd să reinvie amintirile comune.

— Nu fi caraghioasă, doar nu mai sintem copii — răspunsesse Andrei.

Andrei învăța bine. Plecase pe mare pentru toată vara, în timp ce Zina termina cursurile de infirmieră. Fusese repartizată pe un mare șantier. Trebuia să-și înceapă munca la 15 august, iar Andrei nu se întorsese încă. L-a așteptat pînă la sfîrșitul lunii. Cînd s-a întors, a ascultat-o încruntat, știînd că Zina aștepta să audă de la el cuvîntul decisiv. Așezat în fața ferestrei, încerca să înțeleagă ce se petrece cu el: ținuse atîta la ea înainte și uite că acum îi era cu totul indiferentă.

— Ce s-a întîmplat, Andrei? Cum de te-ai putut schimba așa? șoptise Zina apropiindu-se de el. Apoi izbucnise în plîns.

De fapt, nu se întîmplase nimic. În timpul călătoriei, lui Andrei îi fusese dor de Zina. Odată, pe cînd făcea de cart și vasul fusese prins de furtună, se gîndise mult cum îi va relata cu lux de amănunte Zinei peripețiile prin care a trecut. Venise, erau împreună dar bucuria revederii nu mai era cea de altădată. Zina era parcă mai tristă, se urî-

(Fragment)

șise... Simțea cum îl cuprinde un sentiment rău, pe care n-ar fi dorit să i-l ghicească fata.

— Te-ai instrăinat de mine, Andrei. Și cînd te gîndești că pînă nu demult spuneai că mă vei iubi toată viața...

Și Andrei plecase.

...Amintirea lui Andrei și a anilor petrecuți împreună i se părea uneori Zinei de domeniul visului. Nu uitase călătoriile în ținuturi îndepărtate. Dar în jurul ei clocotea intens viața. Aici stea era stăpînă absolută. Galbenă, fierbinte, pirjolită de soarele dogoritor și insetată de apă. Spre miezul verii, florile își plecau capetele ofilite; atingerea ierburilor uscate era înțepătoare, ca mușcătura uzicic-

lor. Dar oamenii de aici erau hotărîți, inimoși și luptau cu îndrăgire împotriva naturii aprige. Se sculau odată cu răsăritul soarelui și porneau la asaltul stepei, cățărați pe mașinile lor greoaie. „Bateria de cîmp” brăzda scoarța împietrită. Excavatoarele uriașe săpau adînc, și, cu fiecare zi, se contura vîzînd cu ochii albia viitorului canal. Spre prînz, căldura devenea insuportabilă. Razele soarelui se prefăceau în adevărate săgeți de foc. Dar oamenii rezistau cu curaj. Mulți căpătau insolamție. Zina lucra în acest sector ca infirmieră. Se afla întotdeauna acolo unde era nevoie de ajutorul ei. Dădea primele îngrijiri cu siguranță și stăpînire de sine. Era plină de solicitudine față de bolnavi. Fata aceasta mică, subțire, foarte bronzată, le devenise dragă oamenilor de pe șantier. Iarna însă, îi venise foarte greu. Întinderile nesfîrșite ale stepei erau bîntuite de vînturi înghețate. Oamenii sufereau de degerături. Și ei îi degeraseră mîinile, în drum spre șantier, în timp ce ajuta șoferului să umfle cauciucul unei roți. Erau 30 de grade sub zero iar mîinile ei nu erau încă deprinse cu frigul. Dar nu s-a plîns nimănui. A făcut, ca de obicei, pansamentele bolnavilor și n-a lăsat să se bănuiască nici o clipă că și ea avea nevoie de ajutor medical.

Apoi a venit vara. Într-o zi, s-a iscat o furtună puternică. Ploaia se revărsa vijelios asupra oamenilor, mașinilor și a mormanelor de pămînt proaspăt excavat. Malul stîng al albiei canalului a început să se prăbușească. Oamenii care lucrau pe fundul albiei erau amenințați să fie îngropați de vii. S-au luat îndată măsurile de salvare. Zina a sosit curînd cu o mașină de ocazie. Peste două ore a venit și doctorul. N-a fost nici un caz mortal. A fost însă nevoie de o operație urgentă, pe care doctorul a făcut-o pe loc, acolo în stepă, asistat de mica infirmieră. Fata n-a închis ochii toată noaptea. Și nu s-a dus să se culce decît atunci cînd a reușit să-i trimită la spital pe toți cei răniți mai grav.

Pentru munca ei plină de abnegație Zina a fost decorată. Fotografia ei a fost publicată în ziare.

Iar medicul pe care îl ajutase în noaptea aceea înspăimîntătoare să salveze viața accidentatilor a început să-i trimită scrisori. Scria mult și frumos, îi povestea despre viața lui. Era un om cumsecade, care avusese ocazia să călătorească și să învețe mult. Îi vorbea despre cărțile pe care le citise, despre filme, despre oameni cu care lucra, despre viață...

Zina nu i-a răspuns la nici una din scrisori. Pentru ea nu putea exista un alt bărbat în afară de Andrei. Lui i-ar fi scris mult, mult de tot, despre viața ei, despre viața șantierului și a oamenilor de aici, despre dragostea și grija cu care o înconjoară pe ea, care e atît de singură...

Stea era cufundată în tăcere. Noaptea erau lungi și întunecoase. Cu obrazul ascuns în pernă tare micuța Zina se lăsa furată de gînduri. În timpul zilei era însă cu totul absorbită de munca ei, de activitatea șantierului. Într-o dimineață, în timp ce călătorea spre unul din sectoare, cățărată în bacula unui camion, pe care se întărise o crustă groasă de pămînt, și-a dat seama cît de mult se legase de aceste locuri, devenind ea însăși o partinică din uriașa stepă fierbinte și uscată.

...„Și acum unde ai să mergi?” S-a întors în orașul natal într-o dimineață, în zori. Acasă, totul era neschimbat. Mama era prinsă de treburi, ca de obicei. Pe perete se mai afla și acum vechea hartă. Păpușile se odihneau pe canapea, în ordinea stabilită cu mulți ani în urmă. Totul era la fel ca înainte.

— Și acum, ai să rămîi aici, nu-i așa? — a întrebat-o mama.

Acum? Nu știa. Canalul din inima stepei primise apa binefăcătoare. Iar în fața Zinei se afla viața — uriașă, intensă — care o aștepta, o chema rezistentă... S-a prezentat la comitetul raional de Comsomol.

Și iată-o într-o dimineață, pășind pe pasarela motonavei Diesel care pleca spre Antarctica. Pămîntul reginei Maud, care o atrăsese asemenea unui miraj în anii adolescenței, începuse să devină pentru ea o realitate din ce în ce mai apropiată.

Andrei a zărit-o pe Zina încă din primele clipe. Stătea în picioare, rezemată de balustrada punții și scruta visătoare depărtările. Mică, slăbuțică, ai fi luat-o drept o fetișcană. La început nici nu i-a venit să creadă că e chiar ea. Apoi, privind-o îndelung, și-a simțit inima inundată de bucurie, ca și cum ar fi regăsit un lucru foarte important pe care îl pierduse, care îi lipsise atîta vreme.

— Vă caută cineva, Zinaida Nikolaevna, i se adresă o fată.

— Vin îndată.

Trecu pe lângă Andrei fără să-l observe. Era parcă mai matură, mai serioasă, iar ochii ei ce nușii aveau o privire visătoare.

Seara, tîrziu, Andrei ciocăni la ușa cabinei unde locuia Zina. Era singură. Colega ei de cameră era de gardă. Stătea culcată, pregătindu-se tocmai să citească o carte.

— Bine ai venit, Andrei, spuse ea, ridicîndu-se. Andrei rămăsese descumpănit în prag.

— Întră. Ia loc, te rog. Zina nu era prea surprinsă. I se părea că așa trebuia să se întîmple. În clipa aceea, lumea întreagă era a ei, pînă și îndepărtatul Pămînt al reginei Maud, pierdut undeva, în împărăția zăpezilor vesnice.

— Nu mi-aș fi închipuit niciodată că te-ai putea hotărî să pleci în Antarctica — spuse ea pe un ton nu lipsit de malițiozitate. Doar asta înseamnă romantism, fantezie, delir...

Vroia să-l facă puțin să sufere. El o privea. O privea și nu-i mai recunoștea nici vocea, nici felul de a vorbi, așa cum i se adresa acum, ca unul puștu...

— Plec în Antarctica pentru că mi s-a încredințat această misiune — răspunse Andrei. Și surise stîngherit. Ca să fie drept, nici eu nu mi-aș fi imaginat că tu ai fi în stare să pleci în Antarctica. Credeam că te simți bine numai cînd călătorești comod, instalată pe canapeaua de acasă. Să știi că stau mîndru de tine...

Tăceau amîndoi. Nu mai găseau nimic să-și spună. Emoționat, Andrei stătea pe un colț de scaun și își mototelea chipiul. Zina nu știa ce să facă și începu să povestească. Nu trebuia să facă nici un efort. Vorbea despre „bateria de cîmp” și despre argila umedă și grea care aluneca sub pași în timpul ploilor, despre fetele care veniseră pe șantier din toate colțurile țării și despre drumurile noi, dar mai ales, despre marele canal. Vorbînd, își sprijinise pe masă mîna cu degete subțiri și cu pielea asprită. Andrei ar fi vrut să le sărute, dar nu îndrăzni.

Zina îl privea și gîndurile i se innodau fără încetare: „Dece-l iubesc? Nu știu. Și n-o voi ști niciodată. Știu însă că am să-l iubesc întotdeauna. Și voi lupta. Voi avea cu siguranță această țarie”. „Oare ar mai putea fi îndreptată ceva?” gîndea Andrei.

Zina își aminti îndelungată tăcerea a lui Andrei, lunile de singurătate, dorul. Dar el era acum aici, și restul nu mai avea nici o însemnătate.

În clipa aceea, vecina de cameră a Zinei se întoarce. Andrei se ridică și plecă. Urcă pe puntea superioară. În jur stăpînea liniștea. Se auzea doar murmurul înfundat al mașinilor.

Motonava luneca lin pe întinderea apelor luminate de lună.

Zoria Danovskaia

KAHOVKA — orașul de pe malul Niprului

Tinăra mare Kahovka a rămas în urmă. Am văzut acolo lunci, insule și crânguri inundate. Copacii cresc parcă din apă, scaldându-se în ea ramurile încă verzi. Pe mare trec remorchere fluviale, șlepurii cu motor se leagănă pe valurile zgolii. Dincolo de stăvilă, lângă Nicopol, adăstau, ca și nu fite surprinse de furtună, vapoare: marinari din flota fluvială își însușeau experiența navigării în condiții asemănătoare celor de pe mare. Pretutindeni, pe țarm, în luntri sau pur și simplu pe nișe buturugi, la umbra vreunei sălcii, se vedeau siluetele imobile de pescari.

În biefel superior, stăvilăruț scinteind de lumină abia se înalță deasupra nivelului apei. Pe țarm se zăresc vag contururile uriașei fabrici de beton, care a dat naștere stăvilăruțului — în corpul lui au intrat peste un milion de metri cubi de beton. Macaralele portale, aidoma unor anmale preistorice venite la adăpat, parcă salută vaporul cu trompetele lor metalice.

Curind vasul se atundă în bazinul ecluzei. Apoi se deschid porțile dinspre sud și intrăm în canalul navigabil. În acest scurt interval de timp ce mult s-a schimbat peisajul din jurul nostru!

Soarele nu a răsărit încă, dar umbrele nopții au prins să se destrame. Pălesc luminile reflectoarelor de la hidrocentrala Kahovka.

De jos, cuprinzi dintr-o singură privire zădul uriașului dig, care înconjoară ca un brâu Niprul, fiind captiv lacul de acumulare Kahovka. Prăvălindu-se de la o înălțime de paisprezece metri, apa pune în mișcare turbine puternice, furnizează energie electrică orașelor, satelor, mineilor din Krivoi Rog. Capacitatea totală proiectată a acestei hidrocentrale, a doua pe Nipru, este de 312.000 kilowați. — jumătate din capacitatea Dneproghesului.

Pe malul drept se întind șirurile nesfârșite de căsuțe ucrainene de ceamur. E bătrânul oraș Berislav. Prin el, ca și prin Kahovka (cea veche) trecea odinioară drumul cărașilor. În cartea sa „Dezvoltarea capitalismului în Rusia”, Lenin arată că în fiecare an, primăvara, până la patruzeci mii de țărani cu pământ puțin veneau cu vapoarele și pe jos în această regiune spre a se locmi argași la moșierii din sudul Ucrainei.

Berislav este pe jumătate ascuns ochilor noștri de insula Kazaci, năpădită de copaci și tufișuri, care se întinde ca de un kilometru de-a lungul fluviului. Cu golurile, lagunele, bancurile de nisip și pârâșele sale, această insulă nelocuită a devenit locul preferat al pescarilor și vinătorilor: natura a hărăzit-o parcă anume băieților dornici de aventuri. Poate chiar în clipa asta, acolo, lângă un foc — de pe țarm se vede un firicel de fum! — vreun Tom Sawyer și Huck Fynn din Novaia Kahovka își povesește întâmplări care de care mai grozave, privind visători luminile orașului care lăcăresc pe malul celălalt.

Iată și Novaia Kahovka!
Soarele care a răsărit dezvăluie privirilor noastre pe malul stâng al Niprului un oraș îngrijit, curat, cu străzi drepte, înecat în verdețură, fără clădiri prea înalte.

Novaia Kahovka te cucerește de la prima vedere; noul venit nu-și dă însă seama dintr-odată că aici s-a înfăptuit o instructivă experiență urbanistică.

Orașul e construit rațional și generos. Se vede că a fost proiectat și construit de oameni cu suflet de poet, cu spirit practic și simț al economiei, ca o gospodărie pricepută care își amenajează cu dragoste căminul.

Orașul pare alcătuit din patru secțiuni: parcul de pe mal, un brâu de clădiri de locuit, din piatră, un brâu de vile din lemn și orașelul caselor individuale.

Locul central îl ocupă cartierele caselor de locuit, din piatră. Ar fi greu însă să ne închipuim că în Novaia Kahovka există centru și periferii, ca în orașele moștenite din trecut. Trei bulevarde drepte ca în palmă se întind de la un capăt la altul al orașului, pe malul înalt al Niprului. Casele care formează cadrul cvartalului și spațiul din interiorul cvartalului au fost concepute ca un tot arhitectonic și estetic, un complex alcătuit cu grijă ca viața să fie aici cât mai comodă. Am putea spune că specificul orașului socialist Novaia

Kahovka își găsește expresia tocmai în aceste cartiere de locuințe.

Să vorbim mai întâi despre străzi. Atât în centru, cât și la marginile orașului aspectul străzilor vădește aceeași grijă. Pretutindeni de-a lungul zărilor caselor se întind peluze, straturi de flori, șururi de copaci (mai ales salcimi), o fișie asfaltată pentru pietoni, din nou copaci, peluze, și o bordură din beton care desparte trotuarele de partea carosabilă a străzii. Seara, când străda este puternic luminată, ai impresia că te afli pe bulevardul unei stațiuni balneare de pe litoral.

În Novaia Kahovka casele sînt simple, nici una nu are mai mult de două etaje. Construite din cărămizi colorate care înveselesc ochiul, acoperite cu o lăcăș roz, ele sînt prevăzute cu balcoane, iar uneori cu verande.

Un amănunt caracteristic: ușile caselor nu dau direct în stradă. Pretutindeni ele dau în curți întinse, în care sînt amplasate diverse construcții tipice: nici nu există magazine, șoproane, șuri disgrațioase, tipice pentru casele vechi), sînt amenajate terenuri pentru copii și mari spații pentru grădini și arbori.

În aceste case înconjurată de grădini respiri în voie. Afară de asta, e plăcut pentru orice locatar ca înainte de a ieși în „strada zgomotoasă” să străbată cîteva zeci de metri prin propria lui grădină (a imobilului, a cvartalului).

Vilele de tip finlandez, german și rusesc au fost aduse pe șantier demontate. Vilele au verande, mansarde, apă curentă. În Novaia Kahovka sînt peste cinci sute de case de acest fel. În evidența trustului Dneprostroy aceste case figurează drept construcții provizorii; în realitate, însă, vor dura treizeci ba chiar cincizeci de ani, deoarece au fost construite solid, pe temelii de beton și oferă locatarilor tot confortul. Nu mă surprins deloc că unele din cunoștințele mele au preferat vilele apartamentelor din casele de piatră.

În amenajarea zonei parcului constructorii noii Kahovka au dat dovadă de mult gust, prăcere, de capacitate de a înfăptui proiecte de mare anvergură. În forța unui mare șantier, pentru care soseau zilnic sute de tone de încălățură, constructorii au reușit să păstreze arborii seculari și să amenajeze un parc splendid, dispus în terase, ce coboară spre fluviu. Grădinarii au sădit aici peste o sută de mii de plante diferite, pe care le îngrijesc cu multă dragoste. Parcul este întreg într-un mod exemplar și, deși tinar, rivalizează de pe acum cu grădinile vechi din multe centre regionale.

Priveliști de un farmec și o originalitate unică se înfățișează privirii prin frunzișul copacilor la fiecare cotitură a aleii parcului. Jos, Niprul își poartă în voie apele. În față — crînguri plătose, săgetate de lumină, de pe insula Kazaci — refugiu pescarilor și al ștrengarilor din Novaia Kahovka. Mai sus pe Nipru se deschide marea priveliște a stăvilăruțului — zăbala de beton cu care omul a înfrînat puternica tălăzuire a fluviului.

Novaia Kahovka nu poartă pe umerii săi povara trecutului. Orașul a fost construit, cum s-ar zice, pe un loc gol, prin urmare n-a moștenit monstruoasele cartiere cu clădiri tipic mic-burgeze.

În același timp, însă, aici au fost evitate greșelile multor șantiere: de la etapa inițială a lucrărilor nu s-au păstrat nici un fel de barăci, nici un fel de cazărmi, nici un fel de mahalale urite.

Orașul, așa cum îl cunoaștem astăzi, așa cum l-am îndrăgit, a fost construit în întregime, inclusiv clădirile mari, de utilitate publică, în doi-trei ani. Lucrările s-au executat în bandă, după un plan tehnologic dinainte elaborat. Nu s-au construit case dispartate și nici măcar cvartale, ci orașul întreg, pe cartiere și sectoare.

Novaia Kahovka există de numai patru ani. E o vîrstă neînsemnată pentru o așezare omenească. S-a dovedit însă că și patru ani sînt deajuns pentru ca un oraș în construcția căruia s-au întrușipat consecvent principiile socialiste, să înceapă a exercita o influență vizibilă asupra chipului moral al locuitorilor.

Să amintim că pe șantierul hidrocentralei de la Kahovka au venit mii de oameni din toate colțurile țării. Printre ei comsomoliști entuziaști, care visau să participe la uriașa construcție. Au venit și cadre încercate de mecanici, macaragii, montori, dar printre muncitori predomină tineretul necalificat.

Pe orice șantier sovietic, cele mai bune elemente din rândurile constructorilor se grupează chiar din primele zile în jurul unui nucleu format din muncitori calificați și de tineri entuziaști. Uneori acest proces nu se desfășoară atât de rapid pe cât ar fi de dorit, trebuiesc biruite obstacole, dar el continuă până la terminarea lucrărilor.

În Novaia Kahovka domnește un spirit sănătos, orice talent, orice înclinație găsește posibilitatea de a se realiza. Am asistat la o ședință a cenaclului țierar de pe lângă zărul local. Deși printre membrii acestui cenaclu nu există literați de profesie, versurile și poveștile lor s-au croit drum spre revistele din Moscova și Kiev. Macaragiul scrie versuri, funcționarul de la secția locativă — fabule, dispecerul — povești. Ei se întrușesc regulat, la sediul cenaclului, analiză zăză temeic fiecare nouă operă a confrăților lor într-ale scrului.

La club am văzut tablourile unor pictori din localitate. Li atrage deosebit peisajul industrial: Niprul, domestit de om. Multe portrete, acuarele. Sînt convins că ambianța orașului — armonios, calm — exercită o influență benefică asupra spiritului locuitorilor săi. Din proprie inițiativă, ei se devotează în timpul liber copiilor orașului, grădnicilor publice, școlilor, cluburilor de pe lângă imobile, cvartalului în care locuiesc, vecinilor care au nevoie de ajutor.

Așa este, de pildă, grupul de iubitori ai naturii, condus de electricianul I. G. Novkov, pensionarul I. S. Ponomarev și grădinarul Stepan Markovici Faldzinski. Nu voi uita niciodată aclamațiile cu care a fost răsplătit la o serbare jubiliară acest bătrîn impunător. A. I. Tesnencukia, profesoară de engleză, a pus în scenă un balet interpretat de copii. Ansamblul a dat numeroase reprezentări pe scena Palatului de cultură și chiar în raion. Muncitorul V. G. Pocekutov, un pasionat al muzicii, dirijează orchestra școlii. El își dă concursul la toate concertele de la Palatul de cultură, V. P. Skoda, președintele societății orașenesc, scrie o carte despre istoria orașului. V. T. Bagier, inginer șef al construcțiilor civile, a găsit timp să pună în scenă cu un cerc de amatori opera „Zaporozhanul de dincolo de Dunăre”. Compozitorii locali scriu muzică pe versurile poezilor din Novaia Kahovka. Absolvenții tin strînsă legătură cu școlile în care au învățat: la serata tradițională a școlii nr. 1 au ținut să ia parte numeroși absolvenți, astăzi studenți în diferite școli superioare din țară.

Viața din Novaia Kahovka e o strălucită ilustrare a dragostei cetățenilor sovietici pentru orașul lor.

VI. Kantorovici

Noua generație din Kahovka

E vremea concediilor...

Ne aflăm în plin sezon al concediilor. Mii de moscoviti au plecat la casele de odihnă și sanatoriale de pe litoralul Mării Baltice ori al Mării Negre. Alții, își petrec concediul în împrejurimile capitalei sau întreprind căătorii pe apă, pe bordul unor șalupe și yachturi. Mulți vilegiaturisti călătoresc cu întreaga familie, în automobilele proprii, în timp ce iubitorii turismului se încumtă să străbătă pe jos zeci de kilometri. Amatorii de pescuit, împerturbabili ca de obicei, pot fi văzuți

SCRISOARE

DIN MOSCOVA

pe malurile riurilor, ale lacurilor și eleșteelor, iar amatorii de ciuperci, împinzesc pădurile și poienile.

Ce se întâmplă însă cu locuitorii capitalei care își continuă ca de obicei lucrul în uzine și birouri?

Firește, fiecare își petrece timpul liber după preferințe. Căldura este însă stimulentele care a dat naștere unor inițiative interesante. De puțină vreme, într-un loc plutesc de pe șoseaua Dmitrov, la o depărtare de vreo 40 kilometri de Moscova, s-a ivit ca prin farmec un orașel de corturi: „casa” de odihnă duminicală a muncitorilor uzinei de automobile nr. 1. Muncitorii vin aici în liecare simbăță seara, și rămîn pînă luni dimineața.

Iată și un alt exemplu: duminica trecută, o sută de muncitori și funcționari de la combinatul de construcții „Mosotdelstroj” au făcut o foarte plăcută excursie la Leningrad, pe bordul unui Tu-104 B.

În ceea ce mă privește, mi-am petrecut ziua de duminică la Expoziția realizărilor economice. Se aflau acolo mii de vizitatori. Mulți veniseră cu familia și au petrecut aici toată ziua. Căci Expoziția oferă toate condițiile pentru a-ți petrece timpul în mod plăcut. N-aș putea să spun cîte persoane au vizitat atunci expoziția. Se pare că au fost cel puțin 200.000. Cîtra vizitatorilor pe o lună este de două milioane!

Vara aceasta, 73 de institute de învățămînt superior din Moscova vor elibera diplome unui număr de 44.000 de specialiști.

Proiectele lor de diplomă arată că școala sovietică se apropie tot mai mult de viață, de cerințele producției. Anul acesta, studenții multor institute și-au susținut proiectele chiar în uzine. Pe de altă parte, multe din lucrările lor vor fi utilizate în întreprinderi. Printre acestea se află 50 de proiecte aparținînd unor studenți ai Institutului Politehnic, care au urmat cursurile prin corespondență.

În institutele superioare din Moscova au și început să fie depuse cererile pentru examenul de admitere. Unele institute deschid toamna aceasta facultăți serale în diferite localități din provincie. Așa, de exemplu, Institutul de siderurgie a deschis facultăți serale la Lipetsk și Elektrostal, centre cu o dezvoltată industrie siderurgică. Școala tehnică superioară a fondat o filială la Kaluga, ale cărei cursuri le vor frecventa în noul an universitar 200 de studenți.

În general, în ultima vreme a sporit considerabil numărul institutelor superioare care predau cursuri prin corespondență, alături la Moscova cît și în alte orașe. De curînd, Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. a adoptat un decret prin care sînt acordate unele înlesniri studenților care urmează cursurile serale și prin corespondență.

Prevederile acestui decret vor contribui la dezvoltarea învățămîntului seral și prin corespondență și vor stimula pe tinerii specialiști să se perfecționeze.

V. Barikin

600 de turiști sovietici
pe bordul motonavei
„POBEDA”

Opi mări... Marea Neagră și Ioniană, Tireniană, Mediteraneană, Marea Nordului și Baltica.

Pe lângă aceste mări, motonava „Pobeda” cu care am întreprins călătoria în jurul Europei a navigat, e drept, numai pentru o scurtă bucată de vreme, și în apele Oceanului Atlantic. Prin urmare, nu poate fi trecut cu vederea nici golful Biscaia, care, datorită întinderii sale, poate concura cu oricare dintre mările pomenite.

...În acordurile vioaie ale „Marșului entuziaștilor” de Dunaevski, motonava „Pobeda” s-a desprins ușor de dana portului Odesa și a ieșit în larg. Timp de aproape o lună, această infimă părțică plutitoare a mării noastre Patrii., cu drapelul ei purpuriu, a devenit o mică republică autonomă, cu o populație de aproape 600 de suflete.

Fiecare nouă zi a croazierei aducea cu ea o schimbare de decor. În fața noastră se perindau rând pe rând porturi, capitale, țări; peisajul monocrom al necuprinsului de ape era înlocuit rând pe rând de o linie punctată a țărnelor, care, la rândul ei, făcea loc apoi imaginilor atit de felurite ale orașelor. Aveai impresia că răsfoiești o minunată carte vie în paginile careia genul uman se lăsa la întrecere cu natura în făurirea celor mai tulburătoare comori de frumusețe.

Lăsăm în urmă neobșnuita panoramă a Bosforului, care, pe măsura apropiierii de Istanbul își dezvăluie picturala suită a grădinilor și parcurilor, a palatelor și moscheilor, a turnurilor și străvechilor ziduri crenelate, ca și celebrele țărni ale Cornului de Aur.

...Atena. Acropole, Parthenon... Denumiri cunoscute tuturor încă din copilărie, legate de istoria antică și de arta clasică a Elladei, nemuritoare modele de frumusețe, care au înfruntat secolele. Iată-le în fața noastră, profilate pe fundalul unui cer înourat, atit de puțn obișnuit prin aceste locuri. De altfel, cerul se înseninează foarte curind, iar soarele e ferbinte, sudic, își reia domnia absoțută.

De mult și aproape fără să ne dăm seama, ne-am familiarizat cu imaginea Parthenonului în ruine. Ne-am obișnuit să ni-l închipuim fără acoperiș, cu coloanele schilodite, așa cum ne-am obișnuit să ne-o închipuim pe Venus din Milo fără brațe. Ni s-ar părea chiar ciudat să ne imaginăm templul zeiței Atena intact, așa cum arăta odinioară. Și cind te gîndești că Parthenonul își menținuse întreaga măreție pînă aproape de epoca noastră și că numai de relativ puțn vreme, — cu ceva mai mult de două sute de ani în urmă — a fost distrus de barbaria colopitorilor! Această splendidă operă a arhitecturii antice transformată de turci în depozit de munții, cu alte cuvinte, în limbaj contemporan, în bază militară, a sîrît în aer cind fecul războiului a cuprins orașul.

Dar atunci cind te afli pe Acropole te gîndești nu numai

la trecutul său milenar. Fără voie îți revin în minte întmplări din timpuri mult mai apropiate. În fața Acropolei te gîndești la Manolis Glezos, viteazul f.u al Greciei, azvîrlit în temniță de oamenii care pregătesc baze pentru lansarea rachetelor americane, expunînd astfel pașn cul pămînt al Elladei primejdiei unui război puștiitor...

Și aceste gînduri nu te stăpinesc numai în Grecia. Sub boltă Capellei Sixtine, imortalizată de titanicul geniu al lui Michel Angelo, în sălile muzeului Louvre, ori în preajma dantelatelor clădiri gotice din Piața Mare a orașului Bruxelles, poți oare uita vreo clipă că soarta tuturor acestor neasemuite, dar atit de fragile comori de artă poate depinde de un mîunchi de zmn.țiti ațîțitori la război, care le-ar distruge fără milă? Umbra sinistă a primejdiei atomice plănează asupra minunatelor opere ale genului uman oriunde a ajuns să se întindă mina blocului nord Atlantic. Acest lucru îl înțeleg, îl simt, îl știu bine oamenii simpli din Europa. Iată de ce poți citi și azi pe zidurile orașelor franceze cuvintele scrise cu litere de-o șchioapă: „Ridgway, cară-te casă!”, pe

care le-am zărit din goana trenului, în drum spre Paris, adresate cu aceeași intransigență ridgway-lor actuali — norstadt-zilor și speidel-ilor.

Intr-o croazieră viața turștilor e orinduită în două părți distincte. Mei întii, „partea” maritimă propriu zisă, adică drumul pe apă de la un port la altul și, în al doilea rînd, călătoria terestră, cu întregul ei program turistic. Cele două stări atit de diferite se succed necontenit. Ieri ședeam încă tolanți alene în șezlonguri, cu nelipsitul roman de aventuri. Așchis pe tot parcursul călătoriei la ună și aceeași pagină, iar astăzi vaporul face escală în portul următor. Din această clipă nu mai sîntem vilegiaturistii lipsiți de grijă, ci ne transformăm în participanți zeloși ai programului turistic, care nu-ți îngăduie nici o fărîmă de dulce far niente.

Programul e riguros: vizităm muzee, biserici, clădiri istorice, tot ceea ce este prevăzut în program; vizitele sînt măsurate strict în ore și minute, fiecare oprire ori întîrziere puțn periclită întregul grafic.

Imi amintesc cit s-a frămîntat, cîți nervi a înșorit grupa noastră într-o dimineață, la Roma, cind autobusu, care tre-

buia să ne lase la ora 8.30 în fața Catedralei Sfințului Petru, dîspăruse fără urmă (mai tîrziu am aflat că a suferit o pană pe drum).

Ne-am îmbarcat într-un alt autobus, cu o întîrziere de o oră și un sfert și era cit pe aci să pierdem ocazia vizitării Parthenonului. Totuși, grație întîrzierii, am ajuns tocmai în clipa cind noul papă Ioan al XXIII lea acorda o audiență publică. Am obținut permisiunea de a asculta predica preafnșției sale, neprevăzută de altfel în programul turistic. Din acel moment eram în afara primejdiei de a ni se aplica celebrul dicton: „Ai fost la Roma și nu l-ai văzut pe papa!”

...Călătoria noastră continuă, oferindu-ne necontenit, ca în suita imaginilor unui film, impresii proaspete.

Am privit cu uimire miracolul arhitectonic al Sfinței Sofia, am admirat nemuritoare frumusețe a Parthenonului și Erechtheonului; ne a tulburat măreția simplă a mormîntului lui Rafael, în Partheonul din Roma, și ne-am simțit coșești în fața nemărginitei forțe pe care o emană „Moise”, capodopera sculpturală a lui Michel Angelo.

Am pșit cuprinși de emoție pe străzile și ulițele vechiului Pompei, străduindu-ne să reconstituim viața oamenilor care au trăit aici cu 2.000 de ani în urmă; am privit lupoacă simbolică a Romei — cea de bronz de pe pedestal, și cea vie, ținută în cușcă, de pe muntele Capitolin, ne-am îmbulzit în eleganțul dormitor al Mariei Antonetta din palatul Versailles-ului. La Capri ne a desfălat uimitorul efect al Grotei Albastre; am prețuit gustul și măiestria constructorilor noii gări din Roma și am ridicat, nedumeriți, din umeri, în fața absurdelor „sculpturi” abstracte din Palatul U.N.E.S.C.O. din Paris. Ne-am amuzat privind celebra statuie a băietelului neobrăzat, „cel mai bătrîn cetățean al orașului Bruxelles” și am ascultat surprinși dulcele dangăt al celor 45 de clopote din turnul medieval al bisericii Sfințului Rombo din orașul belgian Malin care au executat special pentru turiștii sovietici: „De pe insulă în larg” și „Nesfîrșită țara mea”. Desigur, nu poți ține minte toate...

La prima vedere, orașul Neapole te farmecă cu frumusețea lui cochetă, de efect. Cunoscindu-l însă mai bine, străbă-

tind gangurile întunecoase de piatră, oprindu-le în fața caselor mohorite, care te întîmpină cu nesfîrșitele lor ghirlande de rufe puse la uscat, acest clasic peisaj al cartierelor sărace ale orașului nu poate decit să te întristeze.

Rămii extaziati în fața măreției construcțiilor Romei și cu atit mai mult observ, contrastul lor cu jalnicele cocioabe, adoma celor pe care le înfățișă cu un alit de tragic realism filmul italian „Acoperișul”. Tocmai de aceea Roma ne va rămîne în amintire nu numai cu măreția Coliseului și cu monumentalitatea catedralei Sfințului Petru, ci și cu chipurile infometate ale femeilor vopsite care pîndesc fiecare intrare din Via-Tri-tone, cu aerele de stăpîni ale călugărilor săi imbuibați, cu mersul abătut al „sandwich-manilor”, oamenii-reclamă, care poartă pe piept și pe spate umiltoarele reclame țipătoare.

Ne e familiar și drag Parisul, orașul glorioaselor tradiții revoluționare, patria unor talentați scriitori și artiști, a unor remarcabili oameni de știință, capitala poporului în drăgostit de libertate. Dar cî de uimitoare și supărătoare apar tocmai de aceea anumite trăsături specifice ale marelui oraș, care consumă tone de reviste nu prea decente și mai ales indecente, filme, romane, ilustrație, cărți de joc, brchete, sticlouri, și unde articolele pornografice sînt oferite cu ostentație trecătorilor, la fiecare colț de stradă.

Am cunoscut în fond două Europe. Prima ne-a întîmpnat la fiecare escală a motonavei „Pobeda”, despre care nu s-a vorbit cu prea mult entuziasm, presa limitîndu-se de obicei să consemneze doar prezența și să publice fotografii în care poliști și jandarmi stăteau într-o exagerată poză de indiferență.

În schimb, înaintea plecării ni se dezvăluia de fiecare dată o altă Europă — plină de însuflețire, binevoitoare, prietenoasă. Și eram cu toții cuprinși de emoție în acele clipe cind oamenii simpli de pe țărni și turiștii aflați pe vaporul sovietic își lăuă răsăm bun strigind din toate puterile cuvintele atit de cunoscute în toate limbile lumii:

— La revedere! Pace! Prietenie!

Boris Efimov

AMERICANII DESPRE EXPOZIȚIA SOVIETICĂ DE LA NEW YORK

10 august — ultima zi a Expoziției sovietice de la New York. După statistica direcției „Coliseum”-ului, expoziția a fost vizitată de peste un milion de vizitatori. În ultimele zile, afluxul de vizitatori a crescut mult. Cozile pe cîteva rînduri începeau de la mare depărtare de sala expoziției. Dacă cei ce așteptau ar fi fost așezați într-un singur rînd, șirul vizitatorilor s-ar fi întins de-a lungul a citorva străzi.

Expoziția, dacă se poate spune așa, a depășit cu mult hotarele New York-ului. Administratorul unui hotel a declarat unui corespondent al ziarului „New York Times” că cea mai mare parte din camere au fost ocupate de oameni care au venit la New York special pentru expoziție. O altă gazetă new-yorkeză a improvizat un referendum printre turiștii veniți la New York, în ultima săptămîină. Trei sferturi dintre ei au răspuns că vizita lor la New York se datorește Expoziției sovietice de la „Coliseum”.

Numerosi americani au vizitat expoziția de două și de trei ori. Motivul? Trebuiau să răspundă la sute de întrebări privitoare la viața oamenilor sovietici. Un vizitator din Chicago a mărturisit unui ghid sovietic: „Am vizitat expoziția trei zile, dar cind m-am întors acasă s-a dovedit că trebuie să revin la New York și să continui a o cerceta nu mai puțn de 10 zile. Numai așa aș fi putut să răs-

pund la toate întrebările prietenilor și vecinilor”. Americanii veniți la expoziție doreau să știe adevărul despre Uniunea Sovietică. Și cele 10.000 de expozate din cele două săli ale „Coliseum”-ului, au justificat așteptările celor care căutau adevărul. Expoziția n-a însemnat nici reclamă nici o inoportună „propagandă”. Expoziția a înfățișat cu sinceritate cum trăiesc, muncesc și se odihnesc oamenii sovietici, succesele lor în domeniul științei, tehnicii și culturii, preocupările lor de viitor.

Tot ceea ce au văzut americanii la expoziție constituie un răspuns puternic la cele ce au citit despre Uniunea Sovietică în ziarele și revistele americane. „Ne-ati deschis ochii în privința țării și poporului dumneavoastră — a notat în cartea de impresii Mikle Forrend. Acum avem o cu totul altă imagine despre viața voastră”. „Eu am crezut tot ceea ce se scria despre Rusia — mărturisește un alt vizitator. Acum văd că am fost mințit cu nerușinare. S-a dovedit că n-am știut nimic despre Rusia, în afară de calomniile la adresa ei”.

Intr-adevăr, americanii au știut foarte puține despre țara sovietelor. Trebuie să fi văzut mirarea întipărită pe fețele vizitatorilor cind au aflat că în U.R.S.S. asistența medicală este gratuită, învățămîntul de asemenea, iar chirurile sînt cele mai mici din lume. Americanii, care

sînt nevoiți să plătească fiecare vizită la medic, care plătesc pentru instruirea fiilor și fiicelor lor în institutele de învățămînt superior, care sînt nevoiți să plătească o pătrime și unii chiar o treime din salariul lor pentru locuințe, au meditat profund la cele înfățișate de expoziție. Unora aproape nu le venea să-și creadă ochilor. Am auzit cum unul dintre vizitatori a rugat un ghid sovietic „să-și dea cuvîntul de onoare”, că toate aceste strunguri și aparate, semiconductori și microscopae, aparate de fotografiat și televizoare au fost construite în Uniunea Sovietică. „E de neînchipuit” a murmurat uimit vizitatorul.

Americanii au văzut la expoziție ceea ce a creat poporul sovietic în 42 de ani de existență a primului stat socialist din lume. Dar, ceea ce este mai important, americanii au înțeles dinamismul dezvoltării țării noastre, au simțit suflul viitorului nostru. Și aceasta a produs asupra lor o impresie profundă. Redactorul revistei tehnico-științifice „Product Engineering” a scris: „Constatarele mele din vremea recentului voiaj în Uniunea Sovietică m-au convins că această țară merge vertiginos înainte. Dar niciodată acest lucru n-a fost mai evident ca la expoziția sovietică de la „Coliseum”.

Ziarul „Journal of Commerce”, al cărui cititori sînt oameni de afaceri din S.U.A., a

scris despre expoziție: „Exponatele industriei grele produc o puternică impresie. Ele demonstrează pătrunderea automatizării în metalurgie și prevestesc că, în perioada anilor 1959-1965, U.R.S.S. va ocupa un loc principal în extracția minereului de fier”. Referindu-se la industria sovietică constructoare de strunguri, ziarul subliniază că în anul viitor vor fi construite în U.R.S.S. 138.000 de unelte de așchiere a metalelor, față de 40.000 în aceeași perioadă, în S.U.A. Gazeta ajunge la concluzia că „America rămîne mult în urma Rusiei în domeniul construcției de strunguri”. „Uniunea Sovietică lansează o chemare întregii lumi în domeniul electronicii” — a scris după vizitarea expoziției corespondentul revistei „Radio Television Daily”.

Vizitatorii s-au oprit îndelung mai ales în fața machetelor înfățișînd sputnicii și ultimele modele de rachete cosmice, exclamînd admirativ, în rusește „O, sputnik! O, lunnik!”

Și asta nu întîmplător. Doar sputnicii sovietici au obligat pe americani pentru prima dată să mediteze asupra întrebării: care orînduire creează cele mai bune condiții de progres — capitalismul sau socialismul? Atunci s-a vorbit întia oară în America despre metodele sovietice de

B. Strelnikov

(continuare în pag. 10-a)

SPRE DESCIFRAREA TAINELOR GALAXIEI

— De vorbă cu acad. V. Ambarțumian —

Temperatura marilor înălțimi

Cu ajutorul rachetelor lansate în stratosferă s-a stabilit cu precizie temperatura marilor altitudini. Până la 10—11 km, temperatura aerului scade cu 6—6,5° pe km, fiind în continuare, până la 35 km, foarte puțin variabilă. De la 35 km până la 50 km înălțime temperatura atinge aproape 0°. Mai sus de 50 km, până la limitele superioare ale stratosferei, temperatura scade din nou, pentru ca la înălțimea de 80—90 km să atingă minus 60° și uneori chiar minus 90°.

Scuterul „Maliutka”

Un scuter miniatural a fost construit de curind la Riga. Autorii lui, inginerul A. Tkachenko și montatorul V. Mukhamberg, l-au conceput în orele lor de răgaz. Scuterul „Maliutka”, prevăzut cu un motor de 1 c.p., nu cântărește decât 16 kg și poate atinge viteza de 35—40 km/oră. Foarte practic pentru excursii, poate fi ușor împachetat într-o valiză de dimensiuni mijlocii.

O mașină care înlocuiește 1500 muncitori

La Expoziția realizărilor economiei naționale a U.R.S.S., poate fi văzut un uriaș excavator având un motor Diesel de 200 c.p. și șenile de 50 cm lățime. Condusă de un excavatorist și un mecanic, această uriașă „cirtă” sapă în 8 ore 15 m de canal lat de 70 m, înlocuind astfel munca a 1.500 oameni.

Ultrasunetul în tehnica dentară

Un aparat mic, asemănător cu un stilou — de fapt un transformator magnetostrictiv prevăzut cu un vîrf special. Cu ajutorul unui generator de înaltă frecvență, vibrațiile electrice sînt transformate în vibrații mecanice. Pe intervalul dintre masele cariată și virful aparatului se transmite o șuviță neîntreruptă de lichid — un amestec de praf de oxid de aluminiu cu apă. Sub acțiunea vibrațiilor de ultrasunete ale virfului, particulele solide de aluminiu capătă o viteză foarte mare, efectuînd aceeași operație ca și bor-nașina. Deosebiră e însă esențială: tratamentul cu ultrasunete nu este dureros și e mult mai rapid.

La Observatorul de astrofizică din Bzakan al Academiei de Științe a R.S.S. Armene — ne spune acad. V. Ambarțumian, directorul observatorului, — s-au efectuat în ultimii ani lucrări care ne permit să stabilim existența unor grupuri astrale deosebit de originale, denumite roiuri astrale. Aceste roiuri astrale se deosebesc de conglomeratele astrale cunoscute prin caracterul lor efemer. S-a demonstrat că ele se destrug și se împrăștie în galaxia noastră în decurs de 1.020 milioane de ani (se știe că vîrsta medie a stelelor din galaxia noastră se calculează în miliarde de ani). Asta înseamnă că avem de-a face cu roiuri de astre tinere. S-a dovedit că nu numai roiurile amintite, dar și stelele sînt tinere, apărute de curind și mai mult decît atât că și în zilele noastre apar noi stele în galaxie.

În ultimul deceniu, numeroase observatoare din lume au efectuat cercetări privind roiurile astrale; ele au dezvăluit proprietățile interesante ale acestor fenomene a căror apariție este de dată relativ recentă.

Datele despre apariția galaxiei, a marilor sisteme astrale au o mare însemnătate pentru teoria privitoare la dezvoltarea ulterioară a apariției stelelor. Din acest motiv, în ultimii ani, observatorul nostru s-a preocupat de problemele astronomiei extragalactice și îndeosebi de acelea care pot ajuta la rezolvarea problemei apariției galaxiei.

Am început munca cu revizuirea problemei radiogalaxiilor, galaxii care emit radiații neobișnuit de intense.

Pînă nu de mult, se încetățenise interpretarea radiogalaxiilor oferită de astronomii americani Baade și Minkovski, potrivit căreia fiecare radiogalaxie reprezintă o pereche de galaxii ce s-au ciocnit între ele. Într-adevăr, am observat în multe radiogalaxii anumite indicii de dualitate. S-a dovedit însă că ansamblul de observații se explică mult mai bine dacă admitem că fiecare radiogalaxie trece printr-un proces de divizare în două galaxii.

Date deosebit de interesante s-au obținut în urma studierii tot mai multor galaxii. Folosind metodele statisticii mecanice, s-a dovedit cu precizie că galaxiile care formează un sistem multiplu au aceeași proveniență. Această concluzie

concordă cu imaginea diviziunii nucleelor galaxiei și a formării grupurilor de două sau mai multe galaxii dintr-una singură.

În univers, paralel cu numeroasele galaxii unitare există și sisteme compuse dintr-un roi de galaxii. Cercetările noastre ulterioare au avut drept obiect problema mișcărilor în aceste roiuri.

Observațiile au dovedit că vitezele radiale ale diverșilor membri ai roiului se deosebesc în general, unele de altele. Asta înseamnă că fiecare component al roiului de galaxii, are o viteză diferită, în raport cu centrul de greutate al roiului. S-a dovedit că forța de atracție a unor roiuri de galaxii este insuficientă pentru a reține membrii ei și, prin urmare, acestea se află într-o stare de expansiune și dezagregare. Potrivit terminologiei încetățenite în mecanica astrelor, aceste roiuri sînt sisteme cu energie pozitivă.

Recent, de Vaucouleurs și soții Wanwick din S.U.A. au descoperit roiuri de galaxii extrem de interesante, a căror expansiune se petrece cu o viteză deosebită. Descoperirile astronomilor americani confirmă întru totul concluziile noastre.

Descoperirea roiurilor de ga-

laxii ce se dezagregă a dovedit că în lumea galaxiilor se întîmplă același fenomen ca și în stele: galaxiile apar în roiuri, iar unele din acestea, după o perioadă de expansiune, se dezagregă destul de repede. În măsura în care vîrsta diverselor roiuri e diferită, trebuie considerat că procesul de apariție a noii galaxii în cosmos continuă și acum.

Această ultimă concluzie dezmente teza așa numitei teorii a expansiunii universului, potrivit căreia toate galaxiile s-au format simultan, în epoca începutului de dilatare a universului.

Ni se pare, totuși, că descoperirea fenomenului de expansiune a unor roiuri de galaxii, fiind confruntată cu fenomenul

V. Nadirian

În fiecare casă, aer alpin

De ce respirăm mai ușor și ne simțim mai bine în mijlocul pădurilor, sau pe malul mării? În mod obișnuit se răspunde astfel: „pentru că e mult aer”. Cercetările științifice din ultima vreme au dovedit că răspunsul de mai sus nu e tocmai exact sau, în orice caz, e incomplet.

În urma unor experiențe, s-a observat că o ființă vie poate muri asfixiată chiar într-un mediu perfect sterilizat. S-au introdus în două lăzi cițiva șoareci: în prima, ladă aerul camerei pătrundea liber, iar în cea de-a doua prin filtre de vată, ce rețineau toate impuritățile aerului. După un timp șoarecii din ultima ladă au început să piară treptat. Care era cauza? În cea de-a doua ladă pătrundea la fel de mult oxigen ca și în prima, dar pentru ca oxigenul să asigure viața ființelor vie el trebuie să cuprindă un număr suficient de ioni negativi de oxigen, (denumiți de unii savanți „vitaminele” aerului). Deci nu lipsa de oxigen, ci de ioni a ucis șoarecii. De unde provin însă ionii negativi de oxigen, cine îi produce? Razele ultraviolete ale soarelui, frunzele verzi ale copacilor, picăturile mărunte ale cascadelor și ale fluviului marin. Mai există o sursă însemnată de ionizare — acumularea de elemente radioactive din radiațiile ce răzbat prin scoarța pămîntului. Iată de ce ne simțim mai bine și respirăm mai ușor în mijlocul pădurilor sau pe malul mării. Cu cît aerul e încărcat cu mai mulți ioni negativi de oxigen, cu aît omul trăiește mai mult, e mai sănătos. Astfel s-a stabilit că în stațiunile balneo-climaterice din Caucaz, de pildă,

un cm³ de aer are aproape 2.000 ioni negativi; în orașe doar 100-200, iar în apartamente și mai puțin. Abhazia este cea mai bogată regiune în ceea ce privește aerul ionizat: 20.000 ioni pe cm³.

Academicianul A. A. Mikulin și-a propus să îmbogățească artificial aerul cu ioni negativi de oxigen. Asemenea încercări au mai existat, dar aparatele create în acest scop erau mult prea scumpe și complicate și nu și atingeau țelul de a fi la îndemîna oricărui cetățean, pentru a-l feri de lipsa de ioni. Ultimul model de ionizator creat de acad. Mikulin prelucrează un milion de ioni pe cm³ — aproape de 50 de ori mai mult decît în Abhazia. Aparatul, ieftin și ușor de construit, a fost propus pentru producția în serie.

Ionizatorul are o largă aplicație și în medicină. Ionii negativi vindecă astmă, fenomenele de sufocare, tusea convulsivă (copiii pot fi lăcuți de această boală doar în câteva ședinte de ionizare). Aparatul poate fi folosit și ca sterilizator; în zece minute el distruge orice microb infecțios. Timp de trei ani, ionizatorul acad. Mikulin a fost experimentat într-o grădiniță de copii. În acest rîstimp, nu s-a declarat nici o boală infecțioasă, nici chiar gripa.

Procesele de ionizare se află la baza întregii activități vitale a organismului. Organismul are nevoie în egală măsură de ioni pozitivi și de ioni negativi. Primii sînt asimilați prin alimente, ceilalți prin intermediul respirației.

Televizoarele anului 1959

La Expoziția realizărilor economiei naționale a U.R.S.S. de la Moscova, ca și la expoziția sovietică de la New York, a fost prezentată o gamă variată de televizoare, aparate de radio și magnetofone care au stîrnit admirația unanimă a vizitatorilor.

Printre noile modele se află și televizorul „Simfonia”. Care sînt caracteristicile acestui aparat? Imaginea mare și clară e redată pe un ecran de aproape 50 de cm. Datorită reglării automate, claritatea imaginii și intensitatea sunetului se obțin fără o ajustare suplimentară a acordului. Televizorul este înzestrat cu un magnetofon și cu un mic aparat mobil, care permite reglarea televizorului de la distanță.

Un alt televizor „Amiral”. nu are magnetofon, în schimb dis-

pune de 7 difuzoare care îi asigură un sunet stereofonic excelent. Televizorul este înzestrat cu un ceas automat pentru deschiderea și închiderea lui la ora dorită.

Un interes deosebit prezintă așa numitele radiotelecombaîne: radio, televizor, magnetofon, pick-up — toate montate la un loc.

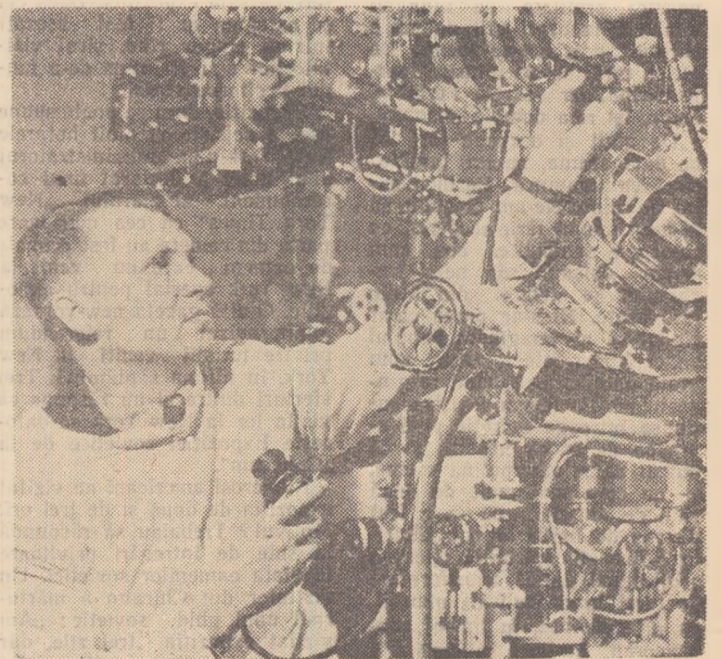
Televizorul „Kampion” e construit în formă de mîsuță de șah încrustată cu pătrățele negre și albe. Cum deschizi ușița mîsuței, în fața ochilor apare un ecran de televizor ale cărui calități sînt în egală măsură caracteristice tuturor aparatelor descrise mai sus; excepțională sensibilitate (20—40 nkV), imagine clară, consum electric redus.

Aparatele de radio și aparatele de radio cu pick-up se disting și ele prin calități deosebite: frumusețea sunetului selectivitate superioară, aspect exterior plăcut. Ele sînt prevă-

zute cu amplificatoare cu două canale de frecvență joasă și cu sisteme acustice complexe, formate din cîteva difuzoare. Radio-ul cu pick-up stereofonic „Kristali” are un dispozitiv separat de reglare pentru posturile de radio de pe undele ultrascurte, iar acordul frecvenței se face pe cale automată. Timbrul natural al sunetului poate fi obținut imediat prin simpla apăsare a unei clape.

Iată și un aparat stereofonic unic în felul lui: cvartetul de aparate receptoare. Trei receptoare reproduc sunetele unui trio muzical, însă fiecare în parte răsuna ca un singur „instrument”. Al patrulea e „solist”.

Magnetofonul portativ „Reporter” pentru înregistrarea interviurilor, noul instrument electromuzical „Ekvodin” care imită sunetul tuturor instrumentelor dintr-o orchestră simfonică, constituie și ele realizări de seamă ale tehnicii sovietice.

La Institutul de cercetări fizico-chimice „Karpov”. Cercetătorul V. A. Kazlov verifică montajul noului accelerator.

rampa și ecranul

Actrița franceză Nicole Courcel și actorul sovietic Oleg Strijenov în zilele Festivalului

Moscova — capitala filmului

De 13 zile se desfășoară la Moscova Festivalul internațional al filmului. În peisajul capitalei au devenit de-acum familiare grupurile de cineaști străini cu insigne Festivalului și cu aparatele de filmat portative cu care se străduiesc să rețină pe peliculă cât mai multe instantanee din viața străzii moscovite, în aceste foarte însozite zile de august. Pe drept cuvânt se spune că Moscova a devenit acum capitala filmului.

Centrul competiției Festivalului — teatrul din incinta Kremlinului, întrunește în fiecare zi mii de participanți. Aici au loc principalele vizionări ale filmelor care iau parte la concurs. După tradiție, înaintea prezentării fiecărui film este invitată pe scenă delegația țării respective.

Majoritatea filmelor au și fost vizionate. În general, studiourile țărilor participante au trimis la Moscova producții valoroase, astfel încât sarcina membrilor celor două jurii nu este cît de puțin ușoară.

O deosebită impresie a produs filmul sovietic „Soarta unui om”, prezentat încă în prima zi a concursului. În timpul proiecției au răsunat de multe ori aplauze călduroase, iar cînd, după terminarea filmului, în sală s-a aprins lumina, toată lumea s-a ridicat în picioare pentru a acclama această impresionantă creație cinematografică.

Dintre filmele prezentate la Festival, multe au reținut atenția și interesul participanților. Filmul indian „Djalsaghar” („Camera muzicală”) realizat de regizorul Saliadjit Rey a fost apreciat pentru profun-

sa analiză psihologică, pentru forța cu care concentrează, în descrierea unui caz particular, caracteristicile marilor procese sociale ale unei epoci. Comedia olandeză „Fanfarele” a plăcut pentru verva și ironia ei, pentru viul colorit național. A impresionat producția studiourilor poloneze „Vulturul”, care zugrăvește un episod din anii celui de al doilea război mondial.

S-au bucurat de apreciere și filmele „Evadare din umbră” (R. Cehoslovacă), „Jurnalul Annei Frank” (S.U.A.), „Un marinier se întoarce acasă” (Danemarca) și altele.

Festivalul de la Moscova oferă un prilej de afirmare a multor cinematografilor tinere. Printre acestea: cinematografia libaneză, care prezintă prima ei producție, filmul pentru ecran lat: „Pentru cine răsare soarele”; cinematografia din R. P. Albania cu filmul „Tana”; cinematografia pakistaneză, reprezentată de filmul „In zori de zi” și altele.

Dar, firește, Festivalul nu se reduce la vizionările filmelor competiționale, deși, acest lucru este punctul cel mai important din programul său. În cele 13 zile, oaspeții au avut și numeroase întâlniri, au întreprins vizite. O pasionantă dezbateră despre „Rolul cinematografilor în societatea contemporană” a avut loc în aceste zile la Casa centrală a oamenilor de litere. Discuția a fost deschisă de regizorul sovietic Serghei Gherasimov, care a vorbit despre estetica realismului socialist. Au participat la discuții regizorii Grigori Roșal și Serghei Lutkevici, criticul francez Georges

Sadoul, documentaristul olandez Joris Ivens, cineastul polonez Ezji Teplitz.

Vizita la studiourile „Mosfilm” a răspuns dorinței unanime a oaspeților. Lucrătorii studioului le-au făcut o primire călduroasă, cu adevărat colegială, i-au purtat prin sălile de montaj și pe platourile de filmare, le-au arătat ultima nouătată a tehnicii cinematografice, filmul pe peliculă lată. Această vizită a produs o deosebită impresie asupra participanților, care au avut ocazia să cunoască îndeaproape una dintre cele mai mari și mai moderne „fabrici de filme” din lume.

Festivalul filmului se apropie de sfîrșit. Cu nerăbdare și emoție sînt așteptate aprecierile finale ale juriului. Indiferent de rezultatele concursului, participanții din toate țările își vor aminti cu plăcere de prima întâlnire internațională a cineaștilor în capitala Uniunii Sovietice.

UN FILM REALIZAT DE 150 DE OPERATORI

Studioul central de filme documentare din Moscova începe curînd turnarea unui amplu documentar în culori, la realizarea căruia vor participa studiourile pentru jurnalele de actualități din toate republicile unionale și autonome, din ținuturi și regimuri. Filmul se va intitula „O zi din viața noastră”, și va ilustra ceea ce se petrece în decursul unei zile în cele mai diferite puncte de pe harta Uniunii Sovietice. Filmarea secvențelor se va desfășura între 10 și 20 septembrie și va fi efectuată concomitent de peste 150 de operatori profesioniști. Dar, ca de obicei, la turnarea unui film de o asemenea anvergură vor lua parte și nenumărați cineaști amatori, care vor filma întâmplări care se petrec într-o zi în uzina, atelierul, colhozul, școala ori familia lor.

Noul film își propune să redea în modul cel mai autentic chipul omului sovietic contemporan: munca în mijlocul colectivului, viața de familie, relațiile de prietenie, preocupările sale în această perioadă a construcției desfășurate a comunismului.

Al doilea teatru de balet

Deși există Bolșoi Teatrul, cu gloria, tradițiile, talentele și renumele său internațional, în rîndul moscoviților, și nu numai al lor, se bucură de multă popularitate și cel de al doilea teatru muzical al capitalei, teatrul „Stanislavski și Nemirovici-Dancenکو”. E greu să rivalizezi cu Bolșoi Teatrul. Dar colecțioul teatrului „Stanislavski și Nemirovici-Dancenکو” și-a creat o manieră proprie, prezintă un repertoriu anumit și, de-a lungul anilor, a format o întreagă pleiadă de dansatori.

Maestrul de balet Vladimir Burmeister, unul dintre cei mai apropiați elevi ai lui V. Nemirovici-Dancenکو se ocupă îndeaproape de tinăra generație de balerini, care formează de altfel majoritatea colecțioului teatrului. Tinerele generații îi aparțin dansatori renumiți ca Violetta Bout, Sofia Vinogradova, Evgheni Kuzmin și alții.

Cu aproape trei ani în urmă, după absolvirea școlii de coregrafie, a fost repartizat la tea-

trul „Stanislavski și Nemirovici-Dancenکو” tînărul artist Maris Liepa, un dansator foarte înzestrat, care a avut creații deosebite în „Lacul lebedelor”, „Corsarul”, „Esméralda” și „Șeherezada”. Printre tinerele stele ale teatrului Stanislavski se află și Eleonora Vlasova, laureată a Festivalului tineretului de la Varșovia, care a reputat un strălucit succes cu ocazia turneului în Franța. Valea Ermilova, este, la rîndul ei, o talentată interpretă a Odetei și Odilei din „Lacul lebedelor”. Jocul ei se caracterizează prin grație și lirism. Datorită acestor trăsături i s-a încredințat rolul Șeherezadei, din baletul lui Rimski-Korsakov, pe care îl pregătește în prezent.

În repertoriul noii stagiuni a teatrului se află baletele „Zina și păstorul”, inspirat după o nuvelă de Maxim Gorki, „Fata din Hiroșima” de M. Baurberg, și „Liuba Șevtova” de A. Zorina.

Reflector

Noua premieră a teatrului Vahtangov este o savuroasă comedie de A. Sofronov, intitulată „Bucătăreasa”. Eroii comediei sînt colhoznicii din Kuban: brigadierii, tractoriștii, combainerii, bucătari. Regia aparține artistului poporului Ruben Simonov, iar rolul principal este interpretat de actrița Iulia Borisova.

Teatrul argentinian „Frai Mocho” a montat piesa „Micii burghezi” de Maxim Gorki. Este pentru prima oară cînd în repertoriul teatrului este inclusă o piesă aparținînd dramaturgiei ruse.

La „Scala” din Milano se află în pregătire opera „Lady Macbeth din județul Mzensk” de Dmitri Șostakoviici. La apropiatul festival muzical de la Spoleto, colecțioul operei din Milano va prezenta „Ingerul de foc” de Serghei Prokofiev și „Ducele de Alba” de Donizetti.

Artiștii teatrului „Mossoviet” au invitat recent la un spectacol cu piesa „Depărtări necuprinse” de Virla, 900 de colhoznicii din raionul Ramensk. În cadrul unei discuții organizate după spectacol, oaspeții și-au împărtășit impresiile despre piesă și interpreții ei.

Ultimul număr al revistei „Teatr” publică piesa „Cinci seri” de Alexandr Volodin. Piesa are puține personaje și, prin unele trăsături, amintește de „Sălbaticii” lui Serghei Mihalkov.

La festivalul internațional al filmului, care s-a desfășurat nu de mult la Geneva, filmul sovietic „Fata căpitanului” a primit cea mai înaltă distincție: „Vela de aur”.

La Oslo a avut loc de curînd premiera filmului sovietic „Al 41-lea”, în prezența principalilor interpreți ai filmului — Izolda Izvițkaia și Oleg Strijenov. Filmul a fost primit cu multă căldură de public și presa norvegiană. Concomitent a fost prezentat la Moscova filmul norvegian „Nouă vieți”, al cărui regizor, Arne Skouen, a fost oaspetele spectatorilor moscoviți împreună cu protagonistul filmului, actorul Iak Fielstad.

O altă operă a lui Mihail Șolohov va fi transpusă pentru ecran. Este vorba despre „Minzul”, povestirea scrisă în prima tinerețe. Filmul este realizat de regizorul V. Fetin de la studioul „Lenfilm” și este turnat într-una din stațiile Donului. Rolurile principale vor fi deținute de actorii: E. Matveev, L. Parhomenko și G. Karelina.

„CEI DOI FIODORI”

În linii mari, povestea celor doi Fiodori, poate fi apropiată de „Soarta unui om”. Și aceasta, pentru că punctul de plecare al noului film sovietic îl constituie aceeași dureroasă întoarcere la viață a unui om căruia războiul i-a răpit totul. Fiodor — soldatul întors de pe front, îl întâlnește pe micul Fiodor — orfanul. Devin prieteni, pentru că au nevoie unul de altul, și, împreună, își duc viața o căsuță, un cămin. Dar prietenia lor e supusă unei grele încercări. Vina o poartă o fată, Natașa, o fetișcană timidă, stingace, care pune pe nesimțite stăpînire pe inima lui Fiodor cel mare. Micul Fiodor o urăște pe Natașa, crezînd că din cauza ei va pierde dragostea prietenului.

Autorii filmului — regizorul Marlen Hufiev și scenaristul Valeri Savcenko, sînt tineri. Hufiev se află la a doua realizare.

„Cei doi Fiodori” este un film foarte discutat în cercurile cineaștilor. Printre adepții săi pasionați se află cunoscutul regizor Serghei Gherasimov și scriitorul Viktor Nekrasov.

Alți cineaști, printre care și regizorul Ivan Piriev, reproșează creatorilor filmului prezentarea într-un mod „lînutat” a personalității eroilor, pe care „pereții casei îi despart de imensa lume reală”.

Dar alți adepți cît și adversarii săi, sînt unanimi în a recunoaște că filmul este o operă cinematografică de talent.

Vă prezentăm pe

Grigori Iumatov

Actorul Grigori Iumatov, cunoscut spectatorilor din filmul „O cursă obișnuită” se află în Siberia, unde se turnează exterioarele noului film „Cruzime”, în care deține rolul principal. Filmul, inspirat după o nuvelă a scriitorului Pavel Nîlin, înfățișează lupta unor comsomoliști din organele sovietice de urmărire împotriva unei bande contrarevoluționare care opera în pădurile siberiene în perioada anilor 1920

SPARTACHIADA

Lumea sportivă cunoaște multe competiții de mare anvergură, cu minna cu Jocurile Olimpice, supranumite — pe areal cuvânt — întrecerea supremă a sportului mondial. Dar nici o altă competiție nu poate egala ca amploare Spartachiada popoarelor din U.R.S.S., care se desfășoară în aceste zile la Moscova. Să dăm cuvântul cifrelor:

— 40 milioane de tineri și tinere au participat la probele preliminare ale Spartachiadei, ceea ce reprezintă cel mai remarcabil record al competiției.

— Peste 10.000 sportivi, cei mai buni dintre cei mai buni, s-au întrecut pe stadioanele Moscovei în cadrul finalei.

— 30.000 sportivi au luat parte la demonstrațiile gimnastice de masă organizate cu prilejul deschiderii festive a sărbătorii.

Asemenea cifre nu-și găsesc egal, chiar dacă vom răstori întreaga istorie scrisă a sportului, de la începuturile sale.

Spartachiada popoarelor nu constituie în sportul sovietic un fenomen întâmplător. Ea a fost urmarea firească a uriașei dezvoltări de mase pe care a luat-o cultura fizică în țara constructorilor comunismului.

Spartachiada popoarelor se organizează înaintea Olimpiadei, fiind — deopotrivă — prilej de verificare a forțelor sportive în vederea confruntării supreme sub steagul celor cinci cercuri. Așa s-a petrecut în 1956, când prima ediție a Spartachiadei popoarelor a constituit o excelentă ocazie de a verifica stadiul de pregătire al sportivilor în vederea Jocurilor de la Melbourne. Și nu este întâmplător faptul că cei mai mulți dintre campionii olimpici sovietici au apărut din rîndurile învingătorilor Spartachiadei. Să menționăm că la Spartachiada din 1956 sportivii sovietici au stabilit 33 recorduri unionale, iar în timpul pregătirii pentru finale a fost înființate în întreaga țară 10.000

noi colective sportive cu aproape 2 milioane membri.

Dar și aceste cifre (uimătoare) pâlesc în fața realizărilor celei de a II-a Spartachiade. În perioada cit au avut loc întrecerile de mase, numărul sportivilor a crescut cu 3.500.000. Numărul participanților la cea de a doua Spartachiada a fost cu 17 milioane mai mare decât la prima ediție a competiției.

Folosindu-se pe scară largă inițiativa masei, perioada de pregătire a Spartachiadei a contribuit considerabil la creșterea bazei materiale a sportului sovietic.

Spartachiadele locale s-au soldat cu o serie de rezultate excelente. Cu prilejul întrecerilor raionale au fost înregistrate 8599 recorduri, iar la competițiile regionale, de ținut și republicane 2445 recorduri.

A crescut considerabil numărul sportivilor clasificați și mai cu seamă al celor cu clasificări sportive superioare. Între prima și a doua Spartachiadă au fost pregătiți în U.R.S.S. 7.000 maeștri ai sportului, adică aproape tot atât cît în 20 de ani anteriori. Și este interesant de remarcat că dacă la prima Spartachiadă procentul maeștrilor sportului printre participanți reprezenta doar 19,2 la sută, acum el a crescut la 33 la sută.

De un mare succes s-a bucurat în acest an Spartachiada unională a elevilor, la starturile căreia s-au aliniat 12.500.000 participanți din rîndul tineretului studios.

Sportivii sovietici s-au pregătit pentru Spartachiadă sub lozina „Spre noi succese în muncă și sport”. Și alături de însemnatele victorii obținute în diferitele domenii ale muncii constructive pe care o desfășoară oamenii sovietici, au fost raportate însemnate biruințe pe stadion.

În aceste zile, rubricile de sport ale ziarelor publică numeroase relatări și rezultate de la finalele celei de a II-a Spartachiade. În toate cele 22 discipline întrecerile se desfășoară la un nivel tehnic deosebit de înalt. În avalanșa de rezultate nu ne-a fost cu puțină să facem deocamdată un bilanț al finalelor celei de a II-a Spartachiade. Dar, din simpla lectură a rezultatelor se poate întrevădea de pe acum imensul succes și marele răsunet mondial pe care-l înregistrează competiția supremă a sportului sovietic.

Valeriu Chiose

Vor să corespundeze:

OSETROV V. S., Pa'anga, Vitauto nr. 5: cu un filatelist.

DORRER G. A., reg. Leningrad, Petrokreposti, ul. Zatonnaia 3, kv. 15: cu un filatelist.

BIRIUKOVA SVETLANA, reg. Perm, Krasnokamsk, ul. Bolșevistskaia 6, pod. 4, kv. 22: cu o tină.

DEMBSKI S. F., reg. Kurgan, Kurtamiș, Krasnaia Zvezda 2-A: cu un filatelist.

VEDENEEV IVAN AL., Leningrad — 24, Mtninskaiskaia ul. 1/20, kv. 1: cu un sofer.

KIȘKIN A., Ceiabinsk, ul. Spartak 48, kv. 26: cu un filatelist.

KORSAKOV ALEXANDR, Saratov 26, 1-ii Lopatișki proezd 3: cu un filatelist.

SOROKINA ALLA, Moscova, Liubert-4, pos. V.U.T.I. 10, kv. 6: cu o gospodină.

GUSKOVA IRINA, Perm, ul. Lunacearskovo 10, kv. 3: cu un tină.

PIANKOV R. I., reg. Perm, Giusovoi, ul. Franțuzskaia 112: cu un filatelist.

Americani despre expoziția sovietică de la New York

(urmare din pag. 7-a)

cercetări științifice, despre munca științifică planificată.

Trecînd de la un exponat la altul, vizitatorii expoziției au văzut cît de larg folosesc oamenii sovietici cuceririle științifice, modul în care tehnica nouă ușurează munca și viața oamenilor sovietici. „Folosindu-se de știința și tehnica înaintată, — a scris ziarul „New York Times” — constructorii sovietici vor să facă din poporul și din orînduirea lor obiectivul invidiei întregii lumi. Și poporul nu-și precupește forțele pentru a atinge acest țel”.

Realizările Uniunii Sovietice în domeniul științei și tehnicii îi obligă pe oamenii de știință și pe industriașii americani să urmărească dezvoltarea gîndirii științifice în U.R.S.S. După aprecierea gazetelor locale, oamenii de știință americani primesc acum aproape 2.000 de publicații științifice sovietice. Revista americană „Chemical Abstracts” traduce integral sau parțial articole ce apar în 900 publicații sovietice.

Anul trecut, aproape 20 la sută din toate articolele publicate în această revistă au fost traduse din limba rusă. „Rusa a devenit cea mai importantă limbă în chestiunile de știință” — a spus redactorul revistei „Chemical Abstracts”, D. Backer. Editura Pitman a făcut recent cunoscut că cererea de manuale de limba rusă este astăzi de 10 ori mai mare decît a fost în ultimii 24 de ani, luați la un loc.

Un puternic interes față de exponatele expoziției sovietice au manifestat reprezentanții

curierilor de afaceri din S.U.A., marii business-mani, directorii trusturilor și băncilor monopoliste.

O puternică impresie au produs asupra vizitatorilor expoziției realizările poporului sovietic în domeniul culturii, învățămîntului și artei. Ghizii sovietici au stat de vorbă ore întregi cu profesori, pictori și artiști americani. Americanii nu vor uita niciodată „festivalul sovietic”, care a avut loc aici în zilele expoziției. Spectatorii americani au văzut pentru prima dată arta a 15 republici sovietice socialiste. „Denumirile Kazahstan și Uzbekistan sunau ciudat în America, cu puțin timp în urmă — a scris după unul din concertele critice teatrale al ziarului „New York Post”. Dar după succesul de la „Madison Square Garden” arta acestor republici sovietice a devenit pentru noi o realitate vie”. De un mare succes s-a bucurat filmul panoramic „Nesfirșită-țara mea” și „Oglînda magică”.

În una din cărțile de impresii ale vizitatorilor, poți citi următoarea însemnare: „Sînt uimit, uluit și încîntat de ceea ce ați obținut pînă acum. Aceste cuceriri sînt uluitoare dacă se are în vedere că voi ați început să construiți pe loc gol cu numai 42 de ani în urmă. Am întrevăzut de asemenea și ceea ce veți obține în viitor și asta m-a încîntat. Vă doresc succes și fericire. Nimic să nu întunece orizontul țării voastre. Să fim prieteni și să ne întrecem! Cu respect față de poporul vostru, unul din vizitatori, recunoscător”.

B. Strelnikov

Incheind ASIGURĂRI DE VIAȚĂ LA ADAS

dați dovadă de PREVEDERE realizată

ECONOMIE participati la

TRAGERILE LUNARE DE AMORTIZARE

Libertatea și progresul tehnic

De la Heidegger la Camus, mai toți gînditorii de orientare idealist-burgheză tresar înspăimîntați în fața uriașelor progrese ale științei și tehnicii contemporane. Pentru Heidegger, omul rămîne neputincios în fața „tehnicii dezlănțuite”, asemenea ucenicului vrăjitor incapabil să domine forțele pe care el însuși le-a pus în mișcare. Urmașii săi, existențialiști de diferite nuanțe, au desăvîrșit opera maestrului, creînd un edificiu greu și mohorit, de spaimă și de teroare. Titlu unei lucrări a lui Paul Diel apărută la Paris în 1956: „Teama — fenomenul central al vieții și evoluției ei”, poate fi înscris pe frontispiciul acestui edificiu, caracterizîndu-l pe deplin.

Marasmul intelectualității ancorată în nisipurile mișcătoare ale vechii lumi se accentuează pe măsură ce știința și tehnica dăruiesc oamenilor forțe superioare, necunoscute în trecut. Din amvonul aceluiași cercuri răsună azi, mai strident ca oricînd, chemarea la însingurare, sterilă și sterilizantă, refuzul de a acționa, împicînd o atitudine de totală indiferență față de prezent și față de viitor. De fapt, o asemenea atitudine reprezintă, în ultimă instanță, negarea nihilistă a funcției proprii omului de știință și cultură în ansamblul vieții sociale contemporane.

Iată de ce atitudinea total diferită a intelectualității sovietice este salutată pretutîndeni și apreciată ca singura în stare să ofere un răspuns satisfăcător la chestiunea în discuție. Printre manifestările care definesc această atitudine se înscrie și ancheta organizată recent de ziarul „Izvestia”, avînd ca temă orizontul intelectualității sovietice. În cadrul ei, s-a urmărit definirea coordonatelor contemporane caracteristice unei intelectualități care participă la un vast proces de introducere a științei și tehnicii avansate în practică, proces specific societății sovietice ce înalță spre comunism. Răspunsurile au învederat una din atitudinile fundamentale ale participanților la discuție: progresul tehnico-științific nu afectează libertatea omului, ci, dimpotrivă, o lărgeste atît față de semenii lui, cît și în raport cu natura înconjurătoare. Tonul optimist al discuției, încrederea în valorile create de știință și tehnică, provin din rolul activ, dinamic al intelectualității sovietice față de aceste valori, pe care ea este solicitată să le utilizeze în favoarea întregii societăți.

Mașina modernă în sine, desprînsă de contextul social în care este utilizată, reprezintă o forță neutră, nesupusă judecății privitoare la valoarea ei, tot așa cum focul și apa ca elemente primordiale, nu pot fi categorisite ca bune sau rele decît în raport cu necesitățile oamenilor. Valoarea mașinii este stabilită de cadrul social concret, istoric. De abia în acest cadru putem vorbi de calitățile sau de defectele ei. În mijlocul societății capitaliste, mașina modernă se dovedește adesea generatoare de suferință, înspăimîntînd prin forța ei colosală, în vreme ce în lumea socialistă ea aduce un plus de bunăstare și încredere în viitorul omîniirii.

Sub vechile acoperișuri

Se știe că în Uniunea Sovietică se desfășoară o vastă campanie pentru construirea de locuințe noi. În fiecare an, sute de mii de familii beneficiază de construcțiile noi, mutîndu-se în locuințe spațioase, înzestrate cu tot confortul. Dar pînă la soluționarea definitivă a problemei, mai sînt familii obligate să locuiască un timp sub vechile acoperișuri. S-ar putea crede că între viața locuitorilor din asemenea clădiri, fie că se află la Moscova, Roma sau New York n-ar exista diferențe substanțiale. Dar nu e de loc așa...

Iată adresele a două locuințe, la fel de vechi poate: Moscova, șoseaua Volokolamskului nr. 34/2; Roma, strada dei Cappullaria nr. 98. (Reluăm exemplul din „Komsomolskaia Pravda” care a avut ideea acestei comparații grațioase).

Locuințele din strada dei Cappullaria sînt mai toate la fel: subrede, fără baie și cu celelalte dependințe comune, negrijite nici de proprietari, care realizează și așa venituri însemnate, nici de chiriașii, cărora le lipsesc posibilitățile materiale. Fiecare casă este supra aglomerată. Iată, de pildă, locuința lui Marchetti. Aici locuiesc cinci persoane. Printre ele, o tină femeie atînsă de bacilul Koch. A trebuit să părăsească spitalul, cu toate că boala i s-a agravat. Interzicîndu-i-se să locuiască cu cineva în cameră, bolnava a avut de ales între a constitui o primejdie pentru sănătatea copiilor sau pentru cea a mamei și surorii ei. Marchetti, accidentat la locul de muncă primește o pensie de mizerie — 10.000 de lire pe lună. Invaliditatea sa nu e atît de gravă încît să nu poată ocupa o altă slujbă corespunzătoare. Dar șomajul bîntuie cu furie în Italia și Marchetti este nevoit să se reducă la pensia, cu totul insuficientă.

Mazi Sparfaco locuiește la aceeași adresă. În cameră plouă. Pe cele trei naturi, doar o singură saltea, celelalte două fiind acoperite cu un strat de zdrențe multicolore. În primul pat dorm părinții cu doi copii, în al doilea — alți doi membri ai familiei, iar în ultimul — un cumnat de al lor.

Nu mai puțin îngrozitoare este starea morală a acestor locatari. Interogați de către un gazetar italian asupra perspectivelor pe care le întrevăd, aceștia au ridicat din umeri. Și cum ar putea fi altfel, cînd primul locatar se vede lipsit de un drept elementar — acela de a munci, iar cel de al doilea lucrează doar iarna?

Pe șoseaua Volokolamskului, locuința de la nr. 34/2 nu este nici ea prea arătoasă. Zoia Alexandrovna Gudino locuiește într-o singură cameră cu soțul, copilul și mama ei. În cealaltă cameră locuiește o familie compusă de asemenea, din patru persoane. Și totuși cîtă diferență între existența locatarilor din cele două orașe!

În familia lui Gudino lucrează trei din cei patru membri ai ei, ca și în familia vecină a Karpovilor. Locuința nu e prea confortabilă, dar în rest totul se găsește din belșug. Fiecare dintre locatarii de pe șoseaua Volokolamskului duce o existență demnă alcătuită din muncă, din preocupările obștești și din cultivarea propriei persoane.

Perspectivile? Din fericire, ei pot vorbi cu satisfacție despre prezent și problema principală de perspectivă e în legătură, bine înteles, cu spațiul locativ. Viitorul are aici contururi precise. În fața casei vechi și pretutîndeni în jurul ei s-au și înălțat blocuri moderne. Gudini și Karpovii vor avea curînd locuința dorită.

Cine este autorul lui Hamlet?

Intrebarea pare desuetă: într-adevăr, cine dintre cei care au trăit euzuri de inegalabilă deslătare subleas-că în tovarășia nelericitului prinț al Danemarcei nu s-a ea le datorează marelui William Shakespeare? Și cu toate acestea, întrebarea a fost pusă încă de pe la mijlocul secolului trecut, când s-au găsit unii critici și istorograful literari care să conteste că Shakespeare ar fi eu adevărat autorul pieselor care i-au înscris pentru totdeauna numele în panteonul culturii universale. Intrucât această aserțiune continuă să aibe circulație în unele cercur, mai cu seamă în S.U.A., nu se pare interesant să redăm părerea competentă a unui specialist sovietic, shakespeareologul A. Anibst

Cei mai autorizați cercetători din lume sînt unanimi că Shakespeare este autorul pieselor care i-au făcut numele nemuritor. Această părere coincide intrutotul cu cea a contemporanilor celebrului dramaturg. Colegii lui de breaslă, H. Chettle, B. Jonson, T. Haywood, și-au exprimat în nenumarate rânduri respectul pentru confratele lor. De altfel, mai mult de jumătate din opera lui Shakespeare a fost publicată în timpul vieții scriitorului. În 1623, după moartea lui Shakespeare, sub îndrumarea lui Ben Jonson, s-a editat prima culegere din piesele lui Shakespeare. Conform obiceiului vremii, culegerea era precedată de versuri închinare autorului. Ben Jonson, cel mai mare dintre dramaturgii epocii, după Shakespeare, figura și el cu un mare poem: „In amintirea seninului meu William Shakespeare”.

După cum se vede, nici în timpul vieții lui Shakespeare și nici la două secole după moartea lui, nimeni nu i-a contestat opera. Dacă patria lui Shakespeare este Anglia, patria teoriilor antishakespeareiene este America. Aici, la jumătatea secolului trecut, ziaristul Harth a lansat ideea că opera marelui Will n-a putut fi creată de un simplu actor. Aproape în aceeași vreme, D. Bacon afirma că piesele lui Shakespeare sînt de fapt opera lui Francis Bacon, filozoful contemporan lui. În afara argumentelor de ordin biografic, versurile rămase de la Bacon dezminț, prin naivitatea și stîngăcia lor, posibilitatea ca filozoful să fi fost în aceeași vreme un poet și dramaturg de valoare universală.

Adversarii lui Shakespeare au lansat, în continuare, cele mai stranii teorii. Unii afirmau că opera nu se poate datora decît unui aristocrat, punînd în circulație numele citorva lorzi, mai mult sau mai puțin cunoscuți. Alții erau de părere că la mijloc ar fi vorba de mina unei femei: în vreme ce Shakespeare juca teatru pe scenele londoneze, nevasta lui, aflată cu copiii la Stratford ar fi scris piesele, pe care le trimitea soțului spre publicare. În sfîrșit, a fost emisă și părerea că piesele lui Shakespeare ar fi fost scrise... de regina Elisabeth.

În ultimul timp, cercetătorul american Kalwill Holmann a emis ideea că autorul adevărat al pieselor lui Shakespeare ar fi poetul și dramaturgul Christopher Marlowe. Numeroase fapte contrazic însă această ipoteză. Marlowe a fost ucis și nu exilat, în 1593, atunci cînd avea 29 de ani. Împrejurările în care s-a petrecut crîma au fost pe deplin lămurite de Leslie Hotcown. Stilul și maniera lui Marlowe sînt a-fîrt de diferite de stilul și maniera lui Shakespeare, încît diferența se poate stabili cu mare ușurință. E adevărat că Marlowe, ca reformator al dramaturgiei epocii Renașterii, l-a influențat pe Shakespeare, dar de aici și pînă la confundarea lor e o cale pe care pot s-o străbată doar diletanții în materie de critică și teorie literară. Acestora trebuie să li se aducă aminte cuvintele din prefața la prima culegere din piesele lui Shakespeare: „Citiți-l (pe Shakespeare) o dată și încă o dată. Și dacă n-o să vă placă, aceasta va fi o dovadă concludentă că nu l-ați înțeles”

Pinze...

ORIZONTAL: 1)

Autorul romanului „Doi căpitani” — Aci se face pinză la război manual 2) Pinză — Opera 3) A trece printr-o pinză deasă — Oficiul Național de Turism 4) Lasă pinză-n urma lor... — A lega qura pînzii 5) Posesiv din mătase — Constant — Sări cu el sau peste el — Armăsar 6) Pinză de ferăstrău — Prefect de poliție în secl. XIX 7) Aer dat... — Radu Dumitrescu — Albeste pinza 8) Pinză cu imagini! — Taifa de mătase naturală 9) Numeral — Pinză subtilă 10) Polonez (od) — Bătură cu aromă și din aromă... — Casă de pinză 11) Autorul romanului „Toate pinzele sus” — Se speria de pănjanen 12) Se imprimă pe pinză — Pinză de valoare.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

VERTICAL: 1) Pinză 2) Pinză ieltină — O calitate a pinzei de pănjanen 3) Pinză de corabie — Literă slavonă — Locul tuturor pînzelor... din roman!

4) Punct cardinal — Prefăcea pinza-n haine — Intre pinză și pănjanen! 5) Ca pinza uzată — Fluviu european 6) Muntean — Scriitor în... lemn 7) Negafie — Micșorez — Pinza iernii 8) Face roți — Inceput la fînă... — „și sfîrșit la slănină 9) Panama! — Pinză pentru copiat 10) În orice țesătură — Se păcălj la urmă — Nas, gît și urechi, în numai trei litere 11) „pe el! — Mare specialist în urzeli! — Insulele fire 12) Strînge pinza! — Olanda! — Posesiv

ymoR+UmO

La conferința „Despre comportarea tinerilor în societate”

Desen de A. GOLUBEEV

Dezlegările jocurilor publicate în luna iulie

Nr. 26 ESTIVALA

ORIZONTAL: 1) AERISIREA — CV — L. 2) PREDEAL — BREAZA 3) RAS — IS — CIOPLEA. 4) O — PUCIOASA — UT — 5) AFINI — MI — DARAC. 6) PANA — BUȘTENI — O. 7) EIS — SAL — E — T — DA. 8) — N — ATI — CATELUS. 9) BARCA — ALPINIST. 10) L — URLĂTOAREA — A. 11) OCNA — MIC — G — NA — 12) NUC — PANORAMA — V. 13) DT — SARUTARE — OI. 14) AUTOMATE — IARNA.

V A R I A

ORIZONTAL: 1) — POTRIVITE. 2) PA — RANIT — V. 3) E — TARGA — DI. 4) NEA — IR — POT. 5) URMĂTORI — A. 6) L — AM — PASA — 7) TINAR — C — RO. 8) IR — TAG — PAT. 9) MOTORIZATE 10) ADOR — PALIT.

Nr. 27

RECORDURI

ORIZONTAL: 1) LOPE DE VEGA — B. 2) EVEREST — ALFA. 3) BALENA — F — TAR. 4) ALE — S — LADOGA. 5) D — ULISE — ON — G. 6) AM — E — UNA — ADA. 7) — OLANDA — A — AN. 8) VLASIA — TREN — 9) OI — A — NARUITA 10) — LEU — D — DON — ES. 11) GRIGORESCU — I. 12) AE — ACONCAGUA.

Nr. 28

FANTEZIE IN O...

ORIZONTAL: 1) ȘOLOHOV — KOCH. 2) OZON — ROZOV — O. 3) LOMONOSOV — OP. 4) OR — RO — SONOR — 5) N — T — SO — LOB — G. 6) — COLOMBO — OTO. 7) POPOV — OGOR — G. 8) — COT — PL — COLO. 9) SOL — PROTOCOL. 10) OLOG — OBOL — T — 11) LOGOS — ON — DOP. 12) OS — TROC — MONO.

Nr. 29

DISTRACȚII DE VACANȚA

ORIZONTAL: 1) PESCUIT — TENIS. 2) LACURI — VESELA. 3) A — OCA — MART — IH. 4) JOCURI — PERUCI 5) AI — RE — TONA — ES. 6) NAI — BAR — DA — T. 7) CANGURI — BARCI. 8) A — TURISFI — MO. 9) NUR — SO — ALTORA. 10) OREL — SE — IAN — G. 11) TANASE — CABINE. 12) AL — TU — PARLOAR. 13) JEPI — PARDEȘIE.

Nr. 30

V A R I A

ORIZONTAL: 1) — PAPAĞALI — SOS. 2) PAPANAS — COPAC. 3) APĂRATOR — GALA. 4) SARITA — AC — RAM. 5) ARA — QTO — OPT — A. 6) RATAM — ABN — ACT. 7) E — URICIOȘI — RO. 8) — ARME — ECUATOR. 9) ALIA — O — ALTOI — 10) LB — SAMINȚA — TS. 11) GURA CASCA — NOU. 12) EMERIT — IMBERB.

Recorduri de longevitate

„Să trăiești 120 de ani” reprezintă pentru majoritatea oamenilor formula unei urări binevoitoare. Sînt însă oameni care s-au dovedit în stare să transforme salutul în realitate. Cazurile sînt rare și ele ne dezvăluie, dacă nu secretul longevității, cel puțin una din condițiile ei.

Se pare că recordul longevității l-a deținut o femeie, Telse Abzive din Caucaz care a trăit 180 de ani! Maĥmut Evazov nu a atins decît... 150 de ani Deocîndată, el rămîne unul din concurenții cei mai direcți ai Telsei, alături de Liubov Valentinovna Pujak, care-l întrece însă cu 6 ani. Pujak s-a născut în 1803. A fost deci contemporană, la vîrstă adolescentei, cu războaiele napoleoniene; la bătrînețe s-a bucurat, poate, de prima reformă agrară din vechea rusie țaristă; în timpul primului război mondial se afla la o vîrstă matusalemică, iar în timpul celui de al doilea război mondial atinsese o vîrstă incredibilă.

De altfel, cazurile de longevitate sînt un lucru obișnuit în familia Pujak. Fratele ei mai mic a împlinit 120 de ani, cel mai mare 123 de ani, iar mezinul familiei are 114 ani.

Cunoscutul scriitor francez Henri Barbusse, dornic să cunoască un asemenea fenomen de longevitate l-a vizitat, la Suhumi, pe bătrînul Șpakovski, care era pe atunci în vîrstă de 140 de ani. Diferența de vîrstă dintre Șpakovski și cea de a treia nevastă a lui era de... 58 de ani.

Se constată că de obicei majoritatea celor care ating vîrste-record continuă să muncească pînă în ultima zi. La 154 de ani, Liubov Valentinovna Pujak își conducea treburile gospodăriei ca și în urmă cu 100 de ani; la 143 de ani Vasili Sergheevici Tișkin prestase 230 de zile de muncă în colhozul din care făcea parte.

Sînt și exemple de personalități celebre care ajunse la o vîrstă înaintată au continuat să creeze pînă la sfîrșitul vieții. Tițian a murit eu penelul în mină la 99 de ani; Chevrell, un celebru chirurg francez, a murit la 103 ani în plină activitate.

După cite se vede, munca nu este un obstacol în calea longevității prelungite, ci dimpotrivă una din condițiile ei.

In curind pe ecranele Capitalei: O eproducție a studioului cinematografic „Al. Sahia” și a Studioului Central de filme documentare din Moscova.

„Pe drumurile Romînie”

Scenariul: VICTOR VINTU. Regia: MIREL ILIEȘU și OLGA PODGOREȚKAIA. Imaginea: F. PATAKALVI, IONESCU C-TIN, P. UOLBAN, I. GREK, M. PRODNIKOV, G. ZAHAROV Muzica: ANATOL VIERU

In curind pe ecranele Capitalei: O producție a studioului cinematografic „Alexandru Sahia”

„Pagini de vitejie”

Scenariul și regia: MIRCEA SAUCAN. Montaĥul: GEORGE PREDA. Consilier muzical: ION DUMITRESCU. Aranjament muzical: ANDREI BRETZ. Directorul filmului: I. OLIERU

